

Ons Pensioen

TIJDSCHRIFT VAN DE BPP: BELANGENVERENIGING
PENSOENGERECHTIGDEN PENSOENFONDS ZORG EN WELZIJN

NUMMER 1, JAARGANG 33 • 1^E KWARTAAL 2019

Minister Koolmees wil
vertrouwen herwinnen

P. 15

KNVG/NVOG:
“10 puntenplan van
Min. Koolmees mist
prioriteitstelling en
draagvlak”

P. 18

Geld uit stenen met
Behouden Huis

P. 32

Blijf zelfstandig thuis wonen

PROFITEER
T/M MEI VAN
€500,-
KORTING

STANNAH TRAPLIFTEN

- ✓ 's Werelds meest gekozen merk trapliften
- ✓ Betaalbare traplift voor elke trap
- ✓ Ruime keuze uit nieuw en gebruikt
- ✓ Ruimtebesparende, opklapbare stoel
- ✓ Levertijd vanaf 3 dagen

STANNAH INLOOPDOUCHE

- ✓ Van bad naar inloopdouche in 1 dag
- ✓ Uw badkamer wordt niet ingrijpend verbouwd
- ✓ 100% waterdicht!
- ✓ Voorzien van antislipstructuur en antibacteriële hars
- ✓ Verkrijgbaar in alle kleuren

Voor vrijblijvende informatie over de producten van Stannah stuurt u de ingevulde coupon in een ongefrankeerde envelop naar **Stannah Trapliften B.V., Antwoordnummer 17006, 2170 VB, Sassenheim.**

9723

Dhr./Mevr: .....

Postcode: ..... Huisnummer: .....

Tel. nummer: .....

E-mail: .....

Graag ontvang ik informatie over: Trapliften Inloopdouche

Stannah gaat zorgvuldig om met uw gegevens. www.stannah.nl/privacy

BEL GRATIS
0800-5066

VOOR VRIJBLIJVENDE INFORMATIE.
VRAAG NAAR TOESTEL 9723

Stannah

WIJ ZIJN ER OM HET LEVEN GEMAKKELIJKER TE MAKEN

WWW.STANNAH.NL

Vertrouwen terug winnen?

Boven het interview met minister Koolmees dat elders in dit nummer is opgenomen (pag. 15 e.v.) staat de kop “We moeten ook vertrouwen herwinnen”. Dat is veelzeggend. Dat betekent dat de minister erkent dat het vertrouwen in het beleid van de overheid met betrekking tot de pensioenproblematiek ver te zoeken is.

Kortingen dreigen en van indexering is al helemaal geen sprake. Ik ben van mening dat indien er sprake is van economische crisis of zelfs recessie ook gepensioneerden niet kunnen worden ontzien. Maar als we uit het economische dal zijn gekropen dan behoren pensioengerechtigden daar net zo hard van te profiteren als de rest van het land. Maar als het aan de minister ligt gaat dat niet gebeuren. In ieder geval gaat hij niet aan de knoppen van de rekenrente draaien zoals hij zelf stelt. Een rekenrente die gebaseerd is op de zgn. risicovrije rente, volledig beïnvloed door de rentepolitiek van de Europese Bank. Lees ook het artikel van Eric van Eck hierover elders in dit nummer. Voor de bepaling van de werkelijke reserves van onze fondsen, en daar gaat het natuurlijk om bij de beantwoording van de vraag of het fonds voldoende geld in kas heeft om tot bijvoorbeeld indexering over te gaan, is dit absoluut geen reële maar slechts een virtuele parameter. Ik vergelijk het maar met het verwijt dat vaak aan politieonderzoeken wordt gegeven: teveel gedacht vanuit een tunnelvisie. Zo ook het idee van de overheid om de zgn. doorsneepremie af te schaffen. Hoewel iedereen dezelfde premie betaalt (doorsneepremie) zouden jongeren in feite de pensioenen van ouderen betalen. Wat een onrecht! Jongeren zouden teveel premie betalen omdat de premie-inkomsten van de jongeren langer renderen dan die van de ouderen en dus uiteindelijk meer opleveren omdat het geld langer uitstaat. Dat rendement ontstaat echter pas aan het einde van de rit en is dus tussentijds nog niet beschikbaar. En dat is in de ogen van de minister oneerlijk. Maar

ROELOF JAN MULDER

wat is er nou eigenlijk veranderd? Net zoals in de huidige situatie betaalden de huidige gepensioneerden voor de pensioenen van hen die hen zijn voorgegaan. Zo zit het systeem in elkaar, gebaseerd op solidariteit. En dat laatste is in dit verband belangrijk.

Die solidariteit zijn we in dit land op grote schaal aan het verliezen. Zo moeten we in de ogen van de minister en van een kamermeerderheid eigenlijk toe naar een meer individueel gericht pensioensysteem. Nog wel collectief, maar met een individueel tintje. Een deel van onze volksvertegenwoordiging wil eigenlijk nog verder gaan en naar volledig individuele pensioenpotjes. Dan kom je terecht bij het verzekeraarsgilde dat een veelvoud van kosten berekent voor het onderhoud van je pensioen, waarbij je dan ook nog eens vastzit aan een vaste uitkering zonder indexeringsmogelijkheid. Een uitkering waarvan de hoogte bepaald wordt aan de hand van de koers van je aandelenpakket op dat moment. Over zekerheid gesproken!

Natuurlijk moeten we onze ogen niet sluiten voor de huidige problematiek van korte dienstverbanden en een groeiend aantal zzp'ers. Dat heeft zijn invloed op de premie-inkomsten van de fondsen. Maar zoek daar dan een oplossing voor. Bijvoorbeeld in één fonds voor zzp'ers waar ze verplicht in moeten deelnemen en een gemakkelijke overstap van het ene naar het andere bedrijfstakpensioenfonds met behoud van de opgebouwde rechten. Dat zou al veel kunnen oplossen.

De redactie wenst u veel leesplezier. —

AUTEUR:
ROELOF JAN MULDER

“
Aan de
knoppen van
de rekenrente
wordt niét
gedraaid!
”

Colofon

Kwartaal tijdschrift van de BPP: Belangenvereniging Pensioengerechtigden Pensioenfonds Zorg & Welzijn (PFZW).

Aangesloten bij de NVOG: de Nederlandse Vereniging van Organisaties van Gepensioneerden.

Website

www.pfzw-belangenvereniging.nl

Hoofd- en eindredactie

Roelof Jan Mulder (Ons Pensioen),
Telefoon: 06 53842210
E-mail: roelof.j.mulder@planet.nl
Gitte Jansen-Nieudorp
(Pensioenbelangen)

Redactieleden

Jaap van der Spek, Eric van Eck,
Pierre Thijssen.

Medewerkers aan dit nummer

Audrey, Eric van Eck, Gerard Meijer,
Cees Michielse, Roelof Jan Mulder,
Willem Schuddeboom, Jaap van der
Spek, Pierre Thijssen, Joop van Vliet,
Marjoke Wessels.

Grafisch Ontwerp

William van Giessen

Afbeeldingen

pixabay.com

Druk en verzending

Senefelder Misset

Verantwoording

Het ledenblad 'Ons Pensioen' is het contactorgaan van de BPP en verschijnt vier keer per jaar. Ons Pensioen komt tot stand in samenwerking met 'Pensioenbelangen' (van de NBP). De meningen en visies in dit blad zijn niet noodzakelijkerwijs die van het verenigingsbestuur. De redactie streeft ernaar de onderwerpen vanuit een breed en diverse

perspectief te behandelen. Het is aan de lezer zelf om (mede aan de hand van meningen en visies in dit blad) tot eigen oordeelsvorming te komen. Voorts is de redactie niet verantwoordelijk voor de inhoud van advertenties en bijsluiters. Overname van (delen van) artikelen is toegestaan, met bronvermelding. De redactie plaatst met regelmaat reacties, artikelen en meningen van lezers. Reacties kunnen worden gezonden naar: roelof.j.mulder@planet.nl. De redactie behoudt zich het recht voor reactie niet, dan wel ingekort te plaatsen zonder daarover vooraf met de inzenders te overleggen. De redactie werkt met een redactiestatuut.

Bestuur

Voorzitter: Liesbeth Schaap
Vice voorzitter: Jaap van der Spek
Secretaris: Cees Michielse
Penningmeester: Jaap Dijkstra
Leden: Jan van Pijkeren, Baukje
Vegter, vacature

Ledenadministratie

Adreswijzigingen en opzeggingen graag als volgt doorgeven:
ledenadministratie@pfzw-belangenvereniging.nl of Jan van Pijkeren, tel. 06-30 68 98 73.
Opzeggingen gedurende het verenigingsjaar gaan in per 1 januari daaropvolgend.

Lid worden

De contributie bedraagt slechts €11 per jaar (meer mag natuurlijk ook!). Het partnerlidmaatschap is €5,50 per jaar. U kunt zich aanmelden via de website of via een brief met gegevens aan de ledenadministrateur. Betalingen kunnen worden overgemaakt op banknummer NL83 INGB 000 455 2579 (ING Bank) t.n.v. Belangenvereniging Pensioengerechtigden PFZW.

In geval van overlijden

Bij overlijden stopt uw ouderdomspensioen van PFZW. Uw partner en kinderen hebben in principe recht op Partner- en Wezenpensioen. Ook hebben zij recht op een eenmalige slotuitkering die gelijk is aan drie maal het bruto maandbedrag van uw Ouderdomspensioen. Over die uitkering wordt geen belasting en zorgpremie ingehouden. Uw partner krijgt deze uitkering. Is er geen partner, dan krijgen de kinderen jonger dan 21 jaar de uitkering. Is er geen partner of wees is die aanspraak maakt op deze uitkering, dan kan deze worden uitbetaald aan de natuurlijk persoon die kosten heeft gemaakt in verband met uw overlijden. Bij overlijden stopt ook uw lidmaatschap van de BPP. Heeft u een partner die gerechtigd is tot een partnerpensioen van PFZW dan zal BPP onder gelijke voorwaarden en zonder kosten uw lidmaatschap graag omzetten in een lidmaatschap van uw partner. De pensioenbelangen van uw partner blijven op die manier behartigd.

Commissie Financiële Dienstverlening

In geval van problemen met PFZW over uw pensioenberekening, zoek contact op met de voorzitter van deze BPP-commissie:
Cees Michielse (06-47856168)
contact@pfzw-belangenvereniging.nl

Advertenties

Advertenties voor Ons Pensioen gaan samen met advertenties voor Pensioenbelangen. Meer info via Bondsbureau NBP: 070-3601921 of info@pensioenbelangen.nl.
Tarieven op aanvraag.

Inhoudsopgave

- 3 Vertrouwen terugwinnen?
- 4 Colofon
- 5 Inhoudsopgave
- 6 Op leeftijd en weer leren
- 7 2019 onzeker van start
- 8 Oproep Algemene Ledenvergadering BPP
- 9 Grijs hesjes en de babbeltucs van dit kabinet
- 10 Snel verder werken aan een pensioenakkoord,
interview Hedda Renooij, VNO/NCW en Tuur Elzinga FNV
- 15 Vertrouwen herwinnen, interview minister Koolmees
- 17 Samenvatting brief minister Koolmees
- 18 Reactie KNVG/NVOG op brief Minister Koolmees
- 19 Het lastige van koopkrachtplaatjes
- 20 KNVG en NVOG onderzoeken mogelijkheden tot fusie
- 22 Sluiting van ziekenhuizen, komt de zorg in gevaar?
- 23 De verhuizing deel 5
- 24 Einde aan groei van de kosten van de zorg?
- 25 Audrey's DeliCasa
- 26 Kruiswoordpuzzel en cryptogram
- 28 Pas verschenen
- 29 Het zwarte gat van....
- 30 Onvrede over de RVU
- 32 Met Behouden Huis uw huis behouden
- 35 Risicovrije rekenrente je reinste flauwe kul
- 36 Reactie BPP op brief Minister Koolmees
- 38 En toen veranderde er wat
- 39 Over de BPP

Op leeftijd en weer leren

Waarom zou je nog iets willen leren terwijl je pensioengerechtigd bent?

Die vraag was en is voor mij niet moeilijk te beantwoorden, omdat ik sterk de behoefte had aan meer kennis rond de pensioenen, zeker als bestuurslid van een belangenvereniging. Ja dus, ik wilde heel graag meer kennis vergaren over het wel en wee van onze pensioenen.

AUTEUR:
LIESBETH SCHAAP

Een onderzoek wees uit dat er een opleidingen bestaan die aan mijn behoefte zouden kunnen voldoen. Zo gezegd, zo gedaan. In september jl. startte ik met de niveau A-opleiding. Dat is de basis-opleiding om in ieder geval een goed zicht te krijgen over de onderdelen die bij pensioenvraagstukken aan de orde komen.

LIESBETH SCHAAP

stelsel echt noodzakelijk is. In november jl. was het bijna zover. Laten wij hopen dat alle betrokkenen bij het overleg van het vastlopen hebben geleerd en dit jaar wel tot een goed einde van het stelsel kunnen komen.

Bijna onnodig te zeggen dat wij uw belangen daarbij voor het voetlicht zullen brengen waar dat kan. Daar zijn we voor.

“
Vernieuwing
pensioenstelsel
echt
noodzakelijk.
”

U kunt hierbij denken aan onderwerpen als relevante wet- en regelgeving, pensioenregelingen en -soorten, financieel technische en actuariële aspecten, governance en uitbesteding, administratieve organisatie en interne controle, vermogensbeheer, communicatie en tot slot competenties en gedrag. Inmiddels heb ik hiermee het hele scala aan onderwerpen aangegeven en u ziet hoeveel kanten pensioen heeft voordat u uw pensioenbedrag op uw bankrekening heeft ontvangen.

Ik heb de opleiding gevolgd binnen een groep van elf deelnemers en eind november jl. heb ik de opleiding succesvol afgerond. Ik hoop dat ik daarmee bereikt heb wat ik wilde en vooralsnog heeft dat er alle schijn van. Ik voel mij nu meer in staat de informatie van deskundigen te volgen en daar zelfs vragen over te stellen. Daarnaast kan ik beter toelichten aan u en anderen wat er aan de hand is als bepaalde besluiten wel of niet worden genomen.

Ik begrijp nu ook beter dat het werken aan vernieuwing van ons goede pensioen-

Het is mij tijdens de opleiding trouwens opgevallen dat, zoals in elk vakgebied, sprake is van het gebruik van veel afkortingen en ik neem mij voor iedere keer een afkorting toe te lichten. Omdat ik met deze opleiding geen super-deskundige ben geworden, hoop ik dat u mij zult aanvullen wanneer ik wellicht niet helemaal loepzuiver de omschrijving geef. Daarmee helpt u mij en in voorkomende gevallen kan ik dat weer doorgeven. Op deze manier blijft leren op leeftijd steeds doorgaan en in elke vorm mogelijk. Graag reken ik op u.

De secretaris gebruikte onlangs in een reactie op een krantenartikel de afkorting VPL. Deze afkorting is makkelijk te verklaren. Het staat voor Wet aanpassing fiscale behandeling VUT- en prepensioenregeling en introductie levensloopregeling. Hopelijk geeft u dat enige duidelijkheid bij het lezen van het artikel op onze website. —

2019 onzeker van start

Als dit eerste nummer van OP bij u in de bus valt zijn de eerste bestuursvergaderingen van dit jaar al weer achter de rug. Bovendien is er in de eerste maanden van 2019 op pensioengebied weer veer te melden en te bespreken geweest. Daarnaast zijn de voorbereidingen voor de Algemene Ledenvergadering op 23 april voor een groot deel afgerond.

Elders in dit blad en op onze website vindt u de oproep om deel te nemen aan deze bijeenkomst. Zoals gebruikelijk is deze alv uitsluitend toegankelijk voor onze leden en een beperkt aantal gasten, zodat er door iedereen vrijuit kan worden gesproken. Wij hopen weer op een goed gevulde zaal en een geanimeerde bijeenkomst.

AUTEUR: CEES MICHIELSE

Teleurstellende ontwikkelingen

Zonder meer teleurstellend is dat, althans op het moment dat wij dit schrijven, nog steeds geen nieuw pensioenakkoord tot stand is gekomen. Sterker, zelfs de besprekingen daarover zijn nog steeds opgeschort. Soms lijkt het er op dat profilering van sommige belangenorganisaties belangrijker is dan snelheid in de besluitvorming.

Ook de ontwikkelingen op de financiële markten zijn, vooral als gevolg van crises situaties met vooral een politieke achtergrond, nog steeds ongunstig voor de pensioenfondsen. De onzekerheid in de wereldhandel, als gevolg van de spanningen tussen Amerika en de overige handelsblokken is daarvan een belangrijke oorzaak. Maar ook de Brexit, de spanningen binnen Europa en de hele klimaatdiscussie zijn zaken die zowel bedreigingen als kansen opleveren, maar vooral op dit moment onzekerheid.

Het zijn allemaal zaken waar de pensioenfondsen en hun deelnemers mee worden geconfronteerd maar waarop zij nauwelijks of geen grip hebben.

Naast de zaken die hier boven al genoemd zijn blijft de kwestie van de onjuiste wijze waarop pensioenfondsen hun verplichtingen moeten berekenen overheersen.

Een door 50Plus georganiseerde bijeenkomst over dit onderwerp in de Tweede Kamer leidde tot een gedegen analyse van dit onderwerp vanuit diverse externe deskundigen. Helaas alleen in aanwezigheid van 50Plus de SP en Groen Links. Alle andere fracties lieten hun desinteresse blijken door afwezig te zijn. Een

affront niet alleen ten opzichte van de externe deskundige gasten, maar ook ten aanzien van alle pensioendeelnemers en gepensioneerden in het bijzonder.

De BPP actief

Het zal duidelijk zijn dat het BPP bestuur met al deze zaken druk doende is. Wij publiceren volop op onze website over deze ontwikkelingen, vragen aandacht via facebook voor onze opvattingen, en nemen actief deel in discussies met PFZW en in het verband van de NVOG over al deze zaken. Ook zijn wij als het even kan aanwezig bij de openbare vergaderingen in de Tweede Kamer wanneer daar pensioenonderwerpen aan de orde zijn, om zo ook via de bekende wandelingen te proberen onze invloed uit te oefenen.

Een onderwerp dat in de komende tijd van het bestuur meer aandacht zal krijgen is het nabestaanden pensioen. Veel onduidelijkheid over deze ingewikkelde regeling vergt betere voorlichting dan nu vaak het geval is, zo blijkt ons keer op keer.

Contributiebrief

Deze keer geen contributiebrief bij Ons Pensioen. Lees het kader op pagina 38. —

Oproep deelname aan Algemene Ledenvergadering 2019

Op dinsdag 23 april 2019 vindt de Algemene Ledenvergadering (ALV) plaats van de Belangenvereniging Pensioengerechtigden PFZW (BPP). Wij vergaderen in de Koningshof, Kerkplein 1, 3941 HV Doorn. tel.: 0343 414 270.

U bent daar vanaf 12.00 uur welkom. Van 12.00 tot 12.45 uur is er tijd voor inschrijving, het nuttigen van een broodjeslunch en onderlinge contacten.

Wilt u deelnemen aan deze bijeenkomst dan is aanmelding daarvoor noodzakelijk. Dat kunt u doen door een schriftelijke aanmelding die u dan moet sturen naar BPP p/a NVOG Postbus 2069 3500 GB Utrecht (zie aanmeldingsbon). De voorkeur heeft het echter wanneer u de aanmelding digitaal doet via onze website www.pfzw-belangenvereniging.nl/aanmeldenav. Eventuele voorstellen voor een nieuw bestuurslid kunnen tot 4 weken voor de ALV schriftelijk bij het bestuur worden ingediend. Bij de definitieve oproep voor de vergadering zal een dergelijke kandidatuur kenbaar worden gemaakt.

AGENDA VAN DE VERGADERING

12.45 - 13.00 uur

Opening

Welkom en inleiding door Liesbeth Schaap, voorzitter

13.00 - 13.30 uur

Huishoudelijke vergadering

* Verslag van de ALV van 18 april 2018

* Jaarverslag 2018

Benoeming Bestuursleden

* Cees Michielse en Jan van Pijkeren zijn aftredend en herbenoembaar

* ter toelichting sluiten wij het rooster van aftreden in

Financiën

* Jaarrekening 2018

* Verslag kascommissie 2018

* Benoeming kascommissie 2019

* Begroting 2019

* Vaststelling contributie 2020

* Actualiteit

13.30 - 15.00 uur

Thema: Actuele stand van zaken in pensioendebat

* Inleiding externe deskundige en reactie daarop vanuit BPP bestuur

* Discussie met de zaal o.l.v. voorzitter BPP

15.00 - 15.30 uur

Rondvraag en sluiting

Na afloop gelegenheid tot napraten onder het genot van een drankje (tot 16.30 uur).

Er is voor gekozen de keuze voor een externe inleider en het onderwerp van de themadiscussie pas later te maken gelet op de huidige impasse in het overleg.

De stukken voor de vergadering en de aanvullende informatie bij de diverse agendapunten zal ongeveer drie weken van te voren via email of zo nodig per post worden toegestuurd aan de leden die zich hebben aangemeld. —

Grijze hesjes en de babbeltrucs van dit kabinet

(Een hartenkreet)

Mij bekwam een gevoel van onbehagen, een onbehagen over onze regering.
Dat onbehagen en gevoel van machteloosheid ontstond ook bij de Gilets
Jaunes, de gele hesjes in Frankrijk. Ik kan hun gedachtegang wel volgen,
maar keur echter het onbeschofte gedrag naar de politie absoluut af.

De gele hesjes doen mij denken aan de studenten opstand van de Sorbonne in Parijs 1968. De geschiedenis lijkt zich te herhalen, ook hier in Nederland. Het zijn niet alleen de werkenden, maar ook de gepensioneerden die in actie komen. Voor mij zijn dat de grijze hesjes. Nog net geen rollator revolutie op het Malieveld in Den Haag.

Ik ben benieuwd wat van het koopkrachtplaatje 2019 en de tamelijk willekeurige maatregelen bedoeld om de koopkracht van bepaalde groepen op te vijzelen overeind blijft. Ik denk niet al te veel. Koopkrachtvoorspellingen komen zelden uit.

Btw-verhoging op eerste levensbehoeften, wie verzint zo iets?

Verhogingen van zorgpremie, energiebelasting, gemeentelijke afvalstoffenheffing (met 139% verhoogd) en de btw-verhoging op groente, fruit en water. Wie verzint zo iets? Juist de dingen van eerste levensbehoefte. Waarom geen extra suikerbelasting op alle zoete frisdranken? Je zou toch denken dat de overheid preventief te werk zou gaan. Het tegenovergestelde is echter het geval.

De grijze hesjes zijn al tien jaar gewend aan de babbeltrucs van onze regering. Overeenstemming bereiken over het nieuwe pensioenakkoord duurt al zeven jaar! Indexering is uit het vocabulaire van

onze bewindslieden geschrapt en dit is aan de pensioenfondsen doorgegeven, zo lijkt het.

Maar wat mij verbaast, de regering gaat hier helemaal niet over. Het is iets tussen pensioenfondsen en deelnemers van deze pensioenfondsen. Terwijl de pensioenfondsen zoveel reserves hebben dat ze de komende 70 jaar aan hun verplichtingen kunnen voldoen. Snapt u het nog? Ik inmiddels niet meer.

Wanneer komt de volgende graai uit de pensioenkassen? Bij het ABP wacht men nog steeds op de teruggave van de vorige plundering.

We moeten allemaal van het gas. Wie betaalt de CO₂-reductie? De grootste vervuilers, onze industrie? Ik dacht het niet. Ook hier is de burger de pineut. Alle subsidieverhalen ten spijt.

Zonder goede woonvoorzieningen en medische zorg wordt de toekomstige grijze golf van ouderen gedwongen hun heil elders te zoeken. Of moeten wij wachten tot wij ons zwarte hesje tussen zes planken kunnen aantrekken? —

AUTEUR:
PIERRE THIJSSSEN

“
Wat mij
verbaast: de
regering gaat
hier helemaal
niet over.
”

WE PRATEN U EVEN BIJ

Zo blijft het maandenlang stil rond de pensioenhervormingen en ineens gebeurt er weer van alles. Op de valreep van de jaarwisseling liepen de onderhandelingen stuk. We hebben dit helaas niet in de laatste uitgave van vorig jaar kunnen meenemen, omdat het magazine al bij de drukker lag. Daarom in dit nummer op de volgende pagina's een interview in de vorm van een drieluik met de drie partijen (FNV, CNV en minister Koolmees) die aan de onderhandelings-tafel zaten. Ze vertellen u waarom er volgens hen geen akkoord is bereikt.

10 PUNTENPLAN

Nog voordat de inkt van ons interview met minister Koolmees droog was, verstuurde hij al een brief naar de Tweede Kamer met zijn 10-puntenplan. Hij stelt dat het kabinet alle noodzakelijke veranderingen in het pensioenstelsel tegelijkertijd en - als het niet anders kan - zelfstandig gaat aanpakken nu draagvlak voor gezamenlijke besluitvorming ontbreekt.

Een samenvatting van de brief en de reactie hierop van beide koepelorganisaties vindt u terug na het interview met minister Koolmees. Veel pensioen leesvoer dus en de minister heeft de toon gezet. Het positieve: er zit weer beweging in de pensioenhervormingen. Het negatieve: de andere partijen zijn niet echt te spreken over de toon van de minister.

Wilt u de brief in zijn geheel lezen?

U vindt 'm hier: <https://www.rijks-overheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/02/01/kamerbrief-vernieuwing-pensioenstelsel>

De reactie van de FNV vindt u hier: <https://www.fnv.nl/nieuwsbericht/algemeen-nieuws/2019/02/bonden-zwaar-teleurgesteld-over-pensioenbrief-kabi>

Het mislukte overleg over een mogelijk pensioenakkoord

EEN GESPREK MET TUUR ELZINGA (FNV)

De pers was bijzonder kritisch over het mislukte overleg over een mogelijk pensioenakkoord. Deze waren bijzonder negatief over de vakbonden. Vooral de FNV werd als hoofdschuldige genoemd. De FNV werd verweten steeds weer met nieuwe eisen te komen.

AUTEURS:

WILLEM SCHUDDEBOOM, VOORZITTER NBP

GERARD MEIJER, SECRETARIS NBP BESTUUR

Meijer, niet alleen secretaris voor de NBP maar ook actief binnen de FNV, stelt dat het niet klopt dat de FNV steeds met nieuwe eisen kwam: "FNV, CNV en VCP hebben bij het overleg geen zwaardere eisen gesteld voor een akkoord dan zij voorheen deden. Tuur Elzinga moet daarom lachen: "De pers sprak, zoals gebruikelijk, eerst met het kabinet en de politici van de regeringspartijen. Uiteraard legden deze partijen de schuld bij de vakbonden. Pas later sprak de pers met deze drie vakbonden. Toen gaf de pers ook meer aandacht aan de toelichting van de bonden." Kennelijk zit hij er niet zo mee.

Elzinga en Schuddeboom bespreken met Elzinga stap voor stap waarom het misging. Een belangrijk oorzaak voor het mislukken was de Regeling Vervroegde Uittreding (RVU). Die is bij veel mensen onbekend. De werkgevers betalen een hoge boete van 52% over een vergoeding bij vrijwillig vertrek van een werknemer. Omdat de RVU complex is, is in deze editie een apart artikel hierover opgenomen. Afschaffing van de RVU, zeker voor de zware beroepen, is al lang een vakbondseis, die ook door veel werkgevers wordt gesteund.

Eerlijke verdeling economische groei

Een tweede oorzaak was de weigering van de overheid om inhoudelijke concessies aan de vakbonden te doen. De vakbonden hebben afgelopen twintig jaar vaak meegewerkt aan diverse voorstellen van de overheid om de loonkosten te beheersen en om de arbeidsparticipatie te vergroten om daarmee de economie van Nederland te versterken. Feitelijk bleek deze medewerking in de afgelopen jaren éénrichtingsverkeer te zijn. De kabinetten Rutte hadden geen behoefte om de economische groei, hoe mager die ook was, op eerlijke wijze te verdelen over alle groepen in de samenleving.

In een studie van DNB van zomer 2013 staat vermeld dat de huishoudens over een periode van 10 jaar 2002 tot en met 2012 absoluut geen voordeel van deze economische groei hebben gehad. Latere cijfers van DNB ontbreken. Daarom wensten de vakbonden

Tuur Elzinga, geboren eind 1969, is sinds eind 2002 actief binnen de FNV. Hij werd in mei 2017 bestuurslid en in januari 2018 vicevoorzitter belast met onder meer AOW en Pensioen. Elzinga was ook lid van de Eerste Kamer voor de SP vanaf medio 2007 tot eind 2016.
Foto: FNV

structurele toezeggingen van het kabinet. Het kabinet bood alleen tijdelijke oplossingen, die bovendien uit andere, bestaande sociale regelingen moesten worden betaald. Vooraf wist het kabinet al dat de bonden deze voorstellen niet wensten te aanvaarden.

Een derde oorzaak voor het mislukken van het overleg was de weigering van de overheid om structureel de toegang van economisch actieve personen, zoals zzp'ers, tot het pensioenstelsel mogelijk te maken.

Het behoud van het pensioenstelsel

FNV en de andere vakbonden vinden een goed pensioen belangrijk, daarvoor mag betaald worden. Nu werken we een dag per week voor een goed pensioen. Overigens is een zeer ruime meerderheid van werkgevers ook voor een goed pensioenstelsel. Daarom kijkt de FNV met trots naar ons pensioenstelsel, dat al vele jaren bij de beste drie in de wereld behoort en soms op de eerste plaats staat.

De combinatie van AOW en aanvullend pensioen is efficiënt en geeft goede resultaten. AOW garandeert een basisinkomen voor gepensioneerden en wordt door iedereen via een omslagstelsel betaald. Het aanvullende pensioen, afgeleid van het verdiende loon gedurende de loopbaan wordt gefinancierd met kapitaaldekking. Kapitaaldekking is niks anders dan met belegde premies en de rendementen hierop het toekomstige pensioen betalen. De gemaakte rende-

menten vormen nu 70% van de uitbetaalde pensioenen. Dat is de kracht van kapitaaldekking.

De vakbonden verwachten dat ook de toekomstige rendementen aanmerkelijk hoger zijn dan de inflatie. Daarmee denken de vakbonden positiever over kapitaaldekking dan DNB. Elzinga ziet hier ironie. Vakbonden, die het nut van financiële markten verdedigen tegenover de toezichthouder op deze markten. Het gehele pensioenstelsel in Nederland is sterk en efficiënt, omdat het collectief, solidair en verplicht is. Belangrijk voor de vakbonden is daarom dit stelsel te behouden.

Hoe verder met dit pensioenstelsel

De vakbonden begrijpen dat een pensioenstelsel alleen kan bestaan, indien deze regelmatig aan de maatschappelijke ontwikkelingen wordt aangepast. Ook moeten de mensen vertrouwen in het stelsel behouden. Als eerste punt merkt Elzinga op dat het pensioenstelsel al voortdurend wordt aangepast. "Dit huidige stelsel is echt anders dan 60 jaar geleden. Het vertrouwen van de mensen is echter aangetast, omdat de pensioenleeftijd zo snel is gestegen en fondsen de pensioenen niet mogen verhogen."

Als tweede punt merkt Elzinga op dat de combinatie van het afschaffen van VUT en Prepensioen en de snel gestegen pensioenleeftijd te overmatig was en in een te korte tijd. Veel mensen halen niet gezond de pensioenleeftijd. De strikte één-op-één koppeling

tussen gestegen levensverwachting en de pensioenleeftijd dient te worden aangepast.

Gerard merkt op dat NBP voor een redelijke pensioenleeftijd de volgende vuistregel hanteert: De resterende levensverwachting van een 22-jarige wordt als startpunt genomen. De vuistregel is dat voor één jaar pensioen twee jaar wordt gewerkt. Dus als iemand van 22 jaar gemiddeld nog 63 jaar zal leven, dan wordt de pensioenleeftijd 64. De persoon ontvangt dan 21 jaar pensioen voor 42 jaar werken. Elzinga vond deze benadering interessant.

Ook zzp'ers toelaten

Als derde punt merkt Elzinga op dat dit stelsel toegankelijk moet zijn voor alle economisch actieven. Hierover verschilden vakbonden en de regering duidelijk van mening. Het kernpunt was altijd dat voor deze toegang een arbeidsverhouding dient te bestaan. Omdat veel economisch actieve personen nu als zzp'er werken, hebben zij slecht of geen toegang tot het stelsel. De overheid meet hier bij met twee maten: de belastingdienst erkent veel van deze zzp'ers niet als zelfstandigen, terwijl dezelfde personen voor de sociale zekerheid wel als zelfstandigen worden beschouwd.

Ook uitzendkrachten krijgen relatief zeer weinig pensioen. Recent kwam er weer aandacht voor de 'witte vlekken', werknemers zonder pensioenregeling. Volgens de meest recente schatting heeft 13% van de werknemers geen pensioenregeling. Enige jaren geleden werd dit percentage op 4% gesteld. Ook de FNV was hierover zeer verbaasd.

De vergaande flexibilisering van de arbeidsmarkt in Nederland is vooral negatief voor secundaire voorwaarden van werknemers, zoals pensioen en werknemersverzekeringen. Elzinga vindt dat FNV in het verleden met die flexibilisering te gemakkelijk is meegegaan. Individuele maatregelen leken niet zo erg, echter de combinatie van al die maatregelen is slecht geweest voor de positie van werknemers in Nederland.

Redelijkheid

Het vierde punt voor Elzinga is dat vakbonden en werkgevers dienen samen te werken in het belang van het pensioenstelsel. Daarom moeten vakbonden ook begrip hebben voor de eis van de werkgevers dat de premie stabiel moet zijn. Ook werkgevers hebben baat bij het huidige, efficiënte pensioenstelsel. Dit stelsel zorgt voor redelijke loonkosten in Nederland. Deze loonkosten zijn een belangrijke oorzaak dat Nederland al vele jaren een grote overschot op de betalingsbalans heeft. Ook politieke partijen behoren het belang van het stelsel in te zien. Juist de partij van

Minister Koolmees stelt zich echter zeer dogmatisch op en wenst te veranderen dat wat goed werkt.

Het vijfde en laatste punt voor Elzinga is dat de regels voor het pensioenstelsel redelijk moeten zijn. Onder de voorganger van de Pensioenwet, golden veel van de huidige vergaande regels niet. De huidige rekenrente vinden de vakbonden te streng en te volatiel. Fondsen moeten de Voorziening Pensioen Verplichtingen (VPV) berekenen met een risicoloze rente. Deze rente is veel lager dan de rendementen, die fondsen maken. Omdat fondsen met die risicovrije rente, die voortdurend schommelt, moeten rekenen, verzekeren fondsen soms dat risico. Fondsen hebben in de afgelopen twaalf jaar al vele tientallen miljarden voor het afsluiten van die verzekering betaald aan financiële instellingen.

De vakbonden willen dat fondsen voor de premies en voor de VPV dezelfde rekenrente gebruikt. NBP heeft hetzelfde standpunt, waarbij NBP in de huidige situatie kiest voor 2,7%. De gemiddelde rekenrente voor de premies is nu 2,7%. De fondsen kunnen dan werkgevers een stabiele en redelijke premie aanbieden. In de huidige discussie worden allerlei termen gebruikt, zoals harde of zachte aanspraken, die nergens in de Pensioenwet staan. Ook de Pensioenwet heeft geen enkel artikel over garanties op nominale aanspraken. De verwarring viert hierdoor hoogtij.

Elzinga merkt ter afronding op dat de toezichthouder en de overheid veel strenger zijn geworden voor de pensioenfondsen sinds de financiële crisis. Maar waar er wel verzekeraars en banken in de gevarezone zaten en soms met miljarden belastinggeld gered moesten worden, is er geen enkel fonds omgevallen. Het stelsel heeft zonder hulp de kredietcrisis en de Grote Recessie goed doorstaan. De vakbonden knokken voor een aantal verbeteringen en er is onderhoud nodig, maar ons stelsel is in de basis hartstikke robuust.

De vakbonden blijven in ieder geval strijden voor het behoud en de verbetering van het huidige pensioenstelsel in Nederland, dat thans nummer 1 in de wereld is. —

De FNV is opgericht om de belangen van individuen collectief via een organisatie te behartigen. Vakbonden hebben een lange geschiedenis: eind negentiende eeuw werden de eerste vakbonden opgericht, zoals die voor typografen en voor diamantslijpers. De FNV wenst het huidige pensioenstelsel te behouden, omdat dit stelsel steeds uitstekende resultaten heeft geleverd voor zowel de huidige als de toekomstige gepensioneerden.

Mijn hoop is dat nu snel verder wordt gewerkt aan een pensioenakkoord

IN GESPREK MET HEDDA RENOUIJ

Naast de vakbonden en de overheid zijn ook de werkgevers nauw betrokken geweest bij de gesprekken over de vernieuwing van het pensioenstelsel. In het bijzonder Hedda Renooij, de secretaris Pensioenbeleid van VNO-NCW en MKB-Nederland. We spreken met haar over het uiteindelijk stranden van het overleg en over de komende tijd.

Foto: Hedda Renooij

Wat ging er fout?

Renooij: “We waren een heel eind. Eigenlijk dacht ik, dat we eruit zouden kunnen komen, mede omdat we het grotendeels eens waren over de formuleringen/teksten. Maar er was bij de vakbeweging te weinig vertrouwen in de (onderzoeks)afspraken rondom de eerste pijler (de AOW) en ik denk ook dat de vakbonden het belangrijk vonden

oplossingen te kiezen, waar ook de oppositiepartijen achter zouden kunnen staan. De compensatie voor het loslaten van de doorsneepremie zou nog verder worden doorgerekend op haalbaarheid en consequenties, maar de verschillende bronnen waaruit die compensatie zou kunnen worden gefinancierd lagen wel op tafel. In een vernieuwing van het stelsel zou de premie lager kunnen met behoud

AUTEURS:
JAAP VAN DER SPEK,
ROELOF JAN MULDER

van hetzelfde pensioenresultaat. Als de premie toch op het huidige niveau zou blijven, zou daarmee een deel van de compensatie kunnen worden betaald. De tweede bron betrof het feit dat we de ruimte in het fiscale kader zouden willen behouden op het niveau van 2017 (dus met pensioenrichtleeftijd van 67 jaar in plaats van 68 jaar). Tenslotte zou het loslaten van zekerheid in het vernieuwde contract betekenen dat er ruim geld van de buffers zou vrijkomen (omdat geen toekomstige buffers meer zouden hoeven te worden gevormd) waardoor snellere indexatie in zicht komt. Mogelijk zou dan ook een klein percentage van dat vrijgekomen geld een deel van de compensatie kunnen vormen. Door eerdere indexatie gaan deelnemers er in de komende jaren op vooruit, maar een klein deel daarvan wordt gebruikt voor compensatie. Je gaat er dus nog steeds op vooruit, maar iets minder. We waren het erover eens, dat de inzet van deze mogelijkheden een zaak zou moeten zijn van de decentrale sociale partners en de pensioenuitvoerders zelf. Maar alles onder voorbehoud van de doorrekening of het kan. En of geen deelnemersgroepen extra benadeeld worden, waarvoor het begrip 'evenwichtig' centraal staat".

Een ander onderwerp van onderzoek betrof de rekenrente. Een commissie van onafhankelijke deskundigen, de zogenoemde commissie parameters, zou zich in het huidige stelsel in 2019 moeten buigen over het opnieuw vaststellen van de maximale parameters en de langetermijn rekenrente (UFR voor de kenners).

Renooij: "Bij onderhandelingen geldt altijd dat er door de verschillende partijen water bij de wijn moet worden gedaan. Wij hebben bijvoorbeeld het 'persoonlijke pensioenvermogen' ingeleverd waardoor er nadrukkelijk een collectieve premievariant op tafel lag. Ook de vakbonden hebben natuurlijk veren moeten laten. Zo waren wij, dachten we, eruit en zouden we als SER partijen een oplossing hebben kunnen aanbieden. Het is jammer dat dit niet is gebeurd."

“
Die
beeldvorming
van een
gepolariseerde
wereld helpt ons
niet verder.
”

Komende tijd

Renooij begrijpt dat de minister nu het voortouw heeft genomen. Dat had hij ook de Tweede Kamer beloofd. Zij acht het belangrijk dat er nu snel verder wordt gewerkt en dat de verschillende partijen de uitnodiging oppakken om aan tafel verder te praten over hoe een vernieuwd stelsel er uit zou kunnen gaan zien. Minister Koolmees geeft alle ruimte aan verschillende belanghebbenden om mee te doen. "Als ik jullie (organisaties van ouderen) was, zou ik de kansen die er nu liggen pakken. In de laatste alinea van de brief van de minister worden de organisaties van ouderen en jongeren ook duidelijk genoemd. Belangrijk is wel dat ouderenorganisaties meer op één lijn opereren met een duidelijke en niet te grote vertegenwoordiging".

Renooij erkent dat er teveel discussie is alsof er grote verschillen zijn tussen jongeren en ouderen. "Die beeldvorming van een gepolariseerde wereld helpt ons niet verder. Daarom moeten we geen deelonderwerpen eruit lichten, want dan laait de discussie toch weer op. Het is noodzakelijk dat we tot een totaalpakket komen waarbij zuur en zoet leidt tot een evenwichtig pakket, waar iedereen zich in kan herkennen".

Tenslotte nog een paar citaten uit andere artikelen over Renooij: "Ik weet dat de beste besluiten worden genomen als er een breed draagvlak voor is" en "Als de samenleving ideeën niet accepteert, gaat het niet werken". Toch een vrouw van de polder. —

We moeten ook vertrouwen herwinnen

IN GESPREK MET
MINISTER KOOLMEES

Minister Koolmees betreurt het dat op de valreep een ‘best goed akkoord’ over de pensioenen de eindstreep niet heeft gehaald. “Pensioenfondsen staan mogelijk aan de vooravond van kortingen, waardoor het wantrouwen in het pensioenstelsel zal toenemen. De discussies tussen jong-oud en de discussie over de vraag van wie de buffer in de pensioenfondsen nu eigenlijk is, nemen alleen maar toe en de politiek vraagt dringend om een oplossing over de doorsnee premie. Daarom is het jammer dat onderwerpen als de financiering van de doorsnee premie en de AOW-discussie zo bepalend zijn geweest voor de breuk. We waren echt een heel eind!”

Minister Koolmees vat samen wat in grote lijnen het bijna bereikte resultaat zou zijn geweest. “Er was overeenstemming over een pensioencontract zonder nominale zekerheid, waardoor je een minder grote buffer in de pensioenfondsen hoeft aan te houden en waardoor de kans op indexering groter wordt. Er is dan overigens ook een grotere kans op korten, maar het is allemaal veel beter uit te leggen. Als het goed gaat, kun je sneller indexeren. Als het slecht gaat, moet je sneller korten.

Ook was er overeenstemming over het afschaffen van de doorsneesystematiek. Er moest alleen nog nadere studie worden gedaan naar het antwoord op de vraag hoe de rekening (er is een aanzienlijk bedrag nodig om oudere werknemers te compenseren) zou moeten worden be-

Foto: minister Koolmees

taald. Op macroniveau was er vertrouwen dat een evenwichtige transitie mogelijk is, maar op fondsniveau moest nog wel het een en ander worden uitgezocht.

Dat het evenwichtig moet gebeuren, was wel een gezamenlijk uitgangspunt. Ik vind ook dat het bijvoorbeeld niet alleen kan rusten op de schouders van de gepensioneerden. Dat ons pensioenstelsel gebaseerd moet zijn op collectiviteit, solidariteit en verplichtstelling lijkt wel paternalistisch, maar werd door zowel werkgevers, werknemers als het kabinet gezien als noodzakelijk voor het behoud van het goede in ons stelsel. Tenslotte hadden we overeenstemming over het feit dat het pensioen gebaseerd zou gaan worden op de premie.”

AUTEURS:
JAAP VAN DER SPEK,
ROELOF JAN MULDER

AOW betaalbaar houden

Hoewel de discussie over de vernieuwing van het pensioenstelsel is ingezet ter wille van de aanvullende pensioenen (sparen via pensioenfondsen) is de discussie over de AOW en de verplichtstelling voor zelfstandig werkenden (zzp'ers) er halverwege de rit bijgekomen. De AOW is een zaak van de overheid. De uitkeringen komen uit de door werknemers bijeengebrachte bijdragen voor het AOW-fonds, aangevuld met gelden uit de belastingen (de zogenoemde algemene middelen).

Een aantal jaren geleden is besloten de leeftijd om 'met AOW te gaan', tot dan 65 jaar, te verhogen met een aantal stappen en daarna de verhoging te koppelen aan de verhoging van de levensduurverwachting. Dit is noodzakelijk met het oog op de betaalbaarheid van de AOW. We worden met z'n allen immers steeds ouder.

Het vorige kabinet heeft besloten een versnelling toe te passen. In de gesprekken met de sociale partners is gesproken om de versnelling van het vorige kabinet eruit te halen, door het moment van pensionering op 67-jarige leeftijd een paar jaren naar achteren te schuiven. Ook was de overheid bereid om een onderzoek te laten doen naar de houdbaarheid van de zogenoemde één op één koppeling tussen een jaar verhoging van de levensduurverwachting en een jaar later met pensioen. En hoe een andere koppeling zou kunnen worden gefinancierd. Het is echter nog niet tot een akkoord en daarmee definitieve afspraken gekomen.

Niet alleen zzp'ers bouwen te weinig pensioen op

Wat de zzp'ers betreft: "We realiseren ons dat er niet alleen zzp'ers zijn die te weinig of geen pensioen opbouwen. Er zijn ook 'witte vlekken', werknemers die om wat voor reden dan ook bij organisaties geen, of te weinig, aanvullend pensioen opbouwen. Pensioenopbouw is in Nederland in eerste instantie een zaak van werkgevers en werknemers. Op verzoek van werkgevers en werknemers kan de minister binnen een sector deelname aan een fonds verplichtstellen. Dat is niet in elke sector zo geregeld. Bijvoorbeeld bij bedrijven in de dienstverlening, die contracten met werknemers sluiten waarbij ze zelf maar voor hun pensioen moeten zorgen en waarbij de werknemers dat onder druk van de dagelijkse kosten niet doen.

Het CBS heeft recent becijferd dat die witte vlek groter is dan we eerder dachten. We willen daarom dat meer mensen gaan meedoen en ook aanvullend pensioen gaan opbouwen. Dat geldt ook voor zelfstandigen. Wat daarvoor de beste oplossing is en of een oplossing ook voor de mensen moeten gelden die met een hoog uurtarief zelf voor een prima regeling kunnen zorgen, is best ingewikkeld. We zijn daar nog niet

uit. Los van de vraag of de zzp'ers het zelf ook willen."

Specifiek beleid voor 'zware' beroepen

Dan ligt er nog het probleem, dat veel oudere werknemers de eindstreep van de pensioendatum niet halen. Dat geldt vooral voor zware beroepen. Koolmees: "De beste oplossing zou hier zijn om voor zware beroepen specifiek beleid te maken. De vraag is echter: wat is een zwaar beroep? Een stratenmaker natuurlijk. De leerkracht? De verpleegkundige? De vrachtwagenchauffeur? Een huisarts? De afgelopen jaren is vaak geprobeerd om een lijst met zware beroepen te definiëren, maar dat is tot dusver niet gelukt. Ik denk ook niet dat dat mogelijk is. Daarom is gekeken naar generiek beleid om oudere werknemers te ontzien."

Het aanbod van de minister is geweest om de boete die werkgevers krijgen voor het ontslag van oudere werknemers te beperken voor oudere werknemers. Deze boete was bedoeld als prikkel om werknemers in dienst te houden. Het helemaal verdwijnen van de boete was voor de minister geen optie, omdat daarmee de weg voor werkgevers zou worden vrijgemaakt om oudere werknemers weer vroegtijdig te laten vertrekken. Koolmees: "Alles met elkaar betrof het aanbod van het kabinet 7 miljard euro. Toch een aanzienlijk bedrag."

Rekenrente staat niet ter discussie

Een ander heikel punt is de rekenrente. Voor de minister staat buiten kijf dat de risicovrije rente een belangrijk anker is in het Nederlandse stelsel. Die staat wat hem betreft niet ter discussie. "We moeten ook niet de suggestie wekken dat dat een beleidsknop is waar ik aan kan draaien. De rekenrente wordt vastgesteld door de onafhankelijke toezichthouder."

Voor de rente die moet worden gebruikt om verplichtingen die heel ver in de toekomst liggen te waarderen, wordt er elke vijf jaar geadviseerd door een onafhankelijke commissie: de commissie parameters. Deze commissie zal in het voorjaar van 2019 met een advies komen. Hoe zit het dan met het feit dat fondsen wel met een hoger rendement mogen rekenen bij het vaststellen van de premie? Dat is ook toch niet evenwichtig? De minister erkent dat er een onbalans is tussen de berekening van de premie en de verplichtingen van pensioenfondsen. Tegelijkertijd is een stabiele premie ook van belang. Maar premiedemping is altijd bedoeld als iets tijdelijks, om te grote uitslagen in de premie te voorkomen. Langdurig te weinig premie betalen is niet houdbaar en slecht voor het vertrouwen.

Vertrouwen

Minister Koolmees realiseert zich, dat er bij verschillende partijen ook de vraag ligt of de overheid wel te vertrouwen is. “Dat kan ik me voorstellen en dat zullen we zeker serieus moeten nemen. Als er nadere studie op een aantal onderwerpen wordt ingezet, dan blijft er onzekerheid over de vraag wat de overheid daarmee dan vervolgens weer zal gaan doen. Het is aan ons om duidelijk te maken dat we niet voor de uitkomsten ervan zullen weglipen. We moeten ons vol inzetten op het herstel van vertrouwen!”

Hoe verder?

Begin februari heeft de minister een brief naar de Tweede Kamer gestuurd, waarin hij beschrijft hoe het proces kan worden vlot getrokken. Tijdens het gesprek met de minister (22 januari) kon hij over die brief nog niet veel vertellen, omdat eerst de Kamer behoort te worden geïnformeerd. In ieder geval is de minister van oordeel dat de tijd dringt en dat het verder gaan op de weg naar oplossingen niet over de verkiezingen van maart (Provinciale Staten en in het verlengde daarvan de Eerste Kamer) en mei (Europaparlament) heen kan worden getild. In het belang van de toekomstige en de huidige gepensioneerden. —

“
Voor de minister staat buiten
kijf dat de risicovrije rente
een belangrijk anker is in het
Nederlandse stelsel. Die staat wat
hem betreft niet ter discussie.
”

Samenvatting Kamerbrief minister Koolmees over vernieuwing pensioenstelsel

Op 1 februari heeft de minister een brief gestuurd naar de Tweede Kamer waarin hij uiteenzet welke stappen hij wil nemen om te komen tot vernieuwing van het stelsel van aanvullende pensioenen. De minister beschrijft in deze brief tien stappen die hij de komende periode wil gaan uitwerken. Daarbij gaat het onder meer over de overgang op een neutralere systematiek van pensioenopbouw, waarbij het kabinet stelt dat er wettelijke maatregelen nodig zijn om de overgang evenwichtig te laten verlopen. Daarnaast wil het kabinet de bestaande premiereregelingen beter toegankelijk en aantrekkelijker maken, door meer mogelijkheden te creëren om risico's breder te delen. Ook is het kabinet voornemens om deelnemers de keuze te geven om op pensioeningangsdatum een deel van hun pensioenaanspraak als bedrag ineens op te nemen. Hiernaast gaat de brief in op communicatie; de reikwijdte van het stelsel (wie doen er mee), verbeteringen voor nabestaanden en een onderzoek naar de koppeling tussen de levensverwachting en de AOW-leeftijd. In de brief is expliciet aangegeven dat het kabinet er voor openstaat om deze stappen vorm te geven en eventueel aan te vullen in overleg met sociale partners, pensioenuitvoerders en toezicht-houders en gevoed door onder meer inzichten uit de wetenschap en van jongeren- en ouderenorganisaties. Daartoe zal de minister ook op regelmatige basis in overleg treden met vertegenwoordigers van de jongeren- en seniorenorganisaties. —

KNVG & NVOG: 10-puntenplan minister Koolmees mist prioriteitstelling en draagvlak

“De huidige pensioenimpasse kan alleen doorbroken worden als twee dingen eerst goed geregeld worden: voorkoming van de dreigende korting op de pensioenen en verruiming van de mogelijkheden tot indexatie van de pensioenaanspraken van werkenden en gepensioneerden.” Dat stellen de gepensioneerdenkoepels KNVG en NVOG in een gemeenschappelijke reactie op het 10-puntenplan dat minister Koolmees van Sociale Zaken en Werkgelegenheid naar de Tweede Kamer stuurde.

In een brief kondigde minister Koolmees aan dat het kabinet alle noodzakelijke veranderingen in het pensioenstelsel tegelijkertijd en - als het niet anders kan - zelfstandig gaat aanpakken nu draagvlak voor gezamenlijke besluitvorming ontbreekt. Het 10-puntenplan omvat het ontwerp en de gedeeltelijke invoering in 2019 van vrijwel alle maatregelen die volgens eerdere SER-rapporten tenminste enkele jaren van invoering vragen.

KNVG en NVOG zijn van mening dat het kabinet met deze aanpak een doodlopende weg inslaat, die alleen maar leidt tot nog meer vertraging bij de totstandkoming van een nieuw pensioenstelsel. Zo'n veelomvattende aanpak zonder prioriteitsstelling en waarbij het brede draagvlak ontbreekt, is kansloos.

Prioriteiten eerst

KNVG en NVOG menen dat de huidige pensioenimpasse alleen kan worden doorbroken door niet alles in een keer te willen oplossen, maar eerst op basis van een breed draagvlak de juiste prioriteiten te stellen. Die prioriteiten liggen in 2019 voor wat betreft beide organisaties op twee punten.

Allereerst moet voorkomen worden, dat er in 2020 en 2021 sprake is van korting op de pensioenen ten gevolge van de regels voor het minimaal vereiste eigen vermogen van de pensioenfondsen. Het uitblijven van maatregelen ter voorkoming van deze kortingen zal leiden tot maatschappelijke onrust en verder afnemend vertrouwen in het pensioenstelsel.

Daarnaast moeten snel zodanige maatregelen genomen worden rond het financieel toetsingskader dat er weer ruimte ontstaat voor indexatie van pensioenen voor werkenden en gepensioneerden. Deze maatregelen leiden er weliswaar niet toe dat de indexatieachterstand, die veelal is opgelopen tot percentages tussen de 10% en 25%, weer wordt ingelopen,

maar voorkomen in ieder geval verdere vergroting van de indexatieachterstand en verdere afname van de koopkracht.

Breed draagvlak

KNVG en NVOG benadrukken dat invoering van een nieuw pensioenstelsel niet kan slagen zonder een breed maatschappelijk draagvlak. Er is een breed nationaal pensioenoverleg nodig, waarin ouderenorganisaties en jongerenorganisaties samen met sociale partners actief en op evenwichtige wijze betrokken worden in het besluitvormingsproces. Voor het creëren van draagvlak volstaat het niet dat gepensioneerden en jongeren, zoals de minister het formuleert, 'hun inzichten kunnen inbrengen'.

Nadat kortingen zijn voorkomen en indexatie binnen bereik is gebracht, kunnen andere maatregelen uit het 10-puntenplan van de minister succesvol worden aangepakt na instemming van het breed nationaal pensioenoverleg. Op die basis kunnen doorsneepremie en individualisering met behoud van collectieve elementen (beleggings- en langlevensrisico) ook worden vormgegeven.

AOW

KNVG en NVOG vinden het een gemiste kans van het kabinet om - los van de noodzakelijke wijzigingen in het pensioenstelsel - de in de eerdere pensioenonderhandelingen besproken aanpassingen en vaststellingsmethode van de AOW-leeftijd nu niet al door te voeren. Beide organisaties vragen minister Koolmees om het advies hierover van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en het Centraal Plan Bureau (CPB) op korte termijn te laten uitwerken en nog voor de zomer te komen met aanpassing van de wet. —

Het lastige van koopkrachtcijfers

In 2019 is de btw op eerste levensbehoeften van 6% verhoogd naar 9%. De ziektekostenpremie is ook hoger geworden en zo ervaren senioren (en anderen) in Nederland meer kostenstijgingen. En minister president Rutte meldt dat iedereen, op enkele uitzonderingen na, er in 2019 toch echt op vooruitgaat. Heeft hij wel gelijk?

AUTEUR: MAARTEN MAAS (NVOG)

Om op die vraag te beantwoorden is het goed te kijken naar de berekeningen van een onafhankelijk instituut als het bekende kenniscentrum voor de huishoudportemonnee, het Nibud (Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting).

Nibud koopkrachtberekeningen voor 2019

Een hogere energierekening, een hogere zorgpremie en een verhoging van de btw. Iedereen krijgt te maken met hogere uitgaven en toch hebben we in 2019 meer te besteden dan in 2018. Dit blijkt uit de nieuwste koopkrachtberekeningen van het Nibud. Het Nibud heeft alle veranderingen in de huishoudportemonnee voor 2019 in kaart gebracht en ziet veranderingen in de koopkracht van -0,8% tot +2,7%.

100 voorbeeldhuishoudens

Daartoe zijn 100 voorbeeldhuishoudens op een rijtje gezet. Het blijkt dat slechts 4 er iets op achteruitgaan. Alle andere huishoudens hebben dit jaar meer te besteden dan afgelopen jaar. Het Nibud waarschuwt echter wel dat veel huishoudens daar nauwelijks iets van zullen merken, omdat het geen grote stijgingen zijn.

In tegenstelling tot voorgaande jaren gaan nu ook vrijwel alle gepensioneerden met een aanvullend pensioen erop vooruit. Voor sommige gepensioneerden met een aanvullend pensioen is de stijging forsere dan voor anderen. Zij hebben met name meer profijt van de gestegen ouderenkorting.

Prepensioen

Eén van de vier huishoudtypen die een koopkrachtdaling meemaakt, betreft een alleenstaande met een prepensioenuitkering (jonger dan de AOW-leeftijd). Dit huishoudtype ondervindt nadeel van het achterwege blijven van de indexatie van de pensioenen en profiteert niet van de stijging van de AOW of de ouderenkorting, omdat daar (nog) geen recht op is.

Prijsstijgingen

Bij deze nieuwste koopkrachtberekeningen heeft het Nibud gerekend met een inflatiecijfer van 2,4%. Het Nibud geeft aan, dat veel consumenten moeilijk kunnen geloven dat ze erop vooruitgaan.

De hogere uitgaven, zoals de gestegen zorgpremie en de hogere energierekening, zijn sneller zichtbaar dan de inkomensstijgingen die deze hogere uitgaven compenseren.

Het Nibud heeft zijn 'Koopkrachtberekenaar' aangepast

Koopkrachtcijfers laten zien hoeveel iemand gemiddeld te besteden heeft in vergelijking met het afgelopen jaar. Het Nibud berekent hoeveel het inkomen stijgt of daalt en haalt daar de gemiddelde uitgaven weer van af. Het Nibud benadrukt dat het om gemiddelden gaat en dat iedereen zelf op een rij kan zetten hoe de inkomsten en uitgaven voor hem of haar persoonlijk wijzigen. Om consumenten daarbij te ondersteunen heeft het Nibud de 'Koopkrachtberekenaar' aangepast. Deze vernieuwde internettool laat zien hoe het inkomen en de uitgaven veranderen.

Veel pensioengerechtigden en werkenden die nog pensioen aan het opbouwen zijn, hebben al jaren last van het feit dat er niet wordt geïndexeerd. Deze situatie is voor 2019 in de berekeningen van het koopkrachtcijfer 2019 opgenomen. Daarmee is de achterstand van de afgelopen jaren overigens niet ingelopen. Gepensioneerden, die wel zijn geïndexeerd springen er wat dat betreft dus nog wat beter uit. —

Meer informatie

<https://www.nibud.nl/consumenten/nibud-ondanks-prijsstijgingen-toch-meer-koopkracht-in-2019/>

<https://www.nibud.nl/consumenten/koopkrachtberekenaar/>

KNVG en NVOG onderzoeken fusie

In het najaar tijdens de algemene ledenvergaderingen van de KNVG en de NVOG is besloten tot een fusie. Nu hebben de besturen van KNVG en NVOG aan een commissie gevraagd om hen te adviseren over de voorgenomen fusie. Missie, visie en strategie zijn in concept reeds door de ledenvergaderingen goedgekeurd. Kleine aanvullingen kunnen nog wel de komende maanden worden verwerkt, maar in beginsel is duidelijk wat we met elkaar voor ogen hebben.

AUTEUR :
JAAP VAN DER SPEK

De fusiecommissie is met een eindrapportage gekomen waarin, na vele vergaderingen en discussies, door de vertegenwoordigers van de KNVG en de NVOG eensluidend adviezen zijn geformuleerd om de verschillen in de organisaties te overbruggen en om te zetten in concept afspraken voor een toekomstige, nieuwe, organisatie. Eerst hebben de twee voorzitters zich erover gebogen, daarna was het de beurt aan de besturen. Dat proces is afgerond.

Het woord is nu aan de lidorganisaties, die uiteindelijk in de algemene ledenvergaderingen van eind mei/begin juni definitief moeten beslissen over de gemaakte afspraken, die vervolgens in statuten en huishoudelijk reglement moeten worden omgezet. Eind maart organiseren beide verenigingen extra ledenvergaderingen om de eerste reacties van de lidorganisaties te peilen. Hierna kunnen nog aanscherpingen volgen ten behoeve van de definitieve besluitvorming. Als alles goed loopt kan op 26 juni de oprichtingsvergadering worden gehouden van de nieuwe vereniging.

Een stukje geschiedenis

In de NVOG leefden begin 2012 zulke problemen, dat in de loop van dat jaar een splitsing is ontstaan. Vanaf dat moment

waren er twee koepels: de nieuwe koepel KNVG en de reeds bestaande NVOG. In de eerste twee jaren werd meteen geprobeerd veel samen te werken, maar de cultuurverschillen, de verschillende structuur en de verschillende opvattingen over inhoudelijke onderwerpen (van belangenbehartiging) bleken niet altijd goed overbrugbaar.

De NVOG probeerde mee te denken met allerlei andere spelers op de terreinen van belangenbehartiging en de KNVG ontwikkelde zich meer als activistische partij en vond publiciteit erg belangrijk. De wijze waarop interne adviseurs bij besluitvorming, het uitdragen van opvattingen en punten van belangenbehartiging werden betrokken, verschilde van elkaar. Zo ook de wijze waarop informatie-uitwisseling met de lidorganisaties, de achterban, plaatsvond.

Verschillen naar de achtergrond

In de loop van de daarop volgende jaren is dat aanzienlijk veranderd. De adviserende pensioencommissie werd vanuit de twee organisaties ingevuld met deskundigen, waarbij later ook nog vertegenwoordigers van KBO-PCOB en ANBO zich aansloten. Na een korte gewenningsperiode bleken de verschillen van opvattingen over de inhoud er wel te zijn, maar dan dwars door

de organisaties heen. En altijd kwamen de commissieleden eruit en kwamen er goede adviezen naar alle besturen, die vervolgens elkaar opzochten om er wat mee te doen.

Ook bleken KNVG en NVOG in te zien dat het veel beter zou zijn om de verschillen in aanpak te integreren. Uitgangspunt is nu, dat resultaten moeten worden bereikt via de diplomatieke weg (de gesprekstafels) en de daarvoor noodzakelijke netwerken, maar dat het soms belangrijk kan zijn om extra druk uit te oefenen via acties en publiciteit. Op die manier werken de twee organisaties alweer een aantal jaren samen. Ook de commissies 'Inkomen en koopkracht' en 'Zorg, welzijn en wonen' worden nu naar tevredenheid bemenst door deskundigen uit de twee organisaties.

De beide organisaties groeiden qua cultuur en werkwijze naar elkaar toe, zodat langzamerhand het gevoel ontstond dat er veel meer overeenkomsten waren dan verschillen en dat het efficiënter en voor het bereiken van de doelen beter zou zijn om ook bestuurlijk één geheel te gaan vormen. Vanuit die overwegingen hebben de twee ledenvergadering volmondig hun besturen opgedragen om de weg uit te werken, die tot een fusie zou leiden.

Hoe verder?

De besturen hebben hun conceptafspraken, tot stand gekomen na intensieve onderhandelingen, inmiddels naar de lidorganisaties gestuurd. Op de wijze waarop dat in beide koepels is georganiseerd zullen die afspraken besproken worden en kan er voor en op de extra algemene vergadering worden gereageerd. Tenslotte besluiten de algemene vergaderingen eind mei/begin juni wat de definitieve afspraken gaan worden. —

RUITERTJE

**Te huur in Hampten-Hotton (Ardennen)
10 PERSOONS VRIJSTAAND VAKANTIECHALET.**

**Ideaal voor 3 generatie verblijf,
rolstoeltoegankelijk. Gratis WiFi. Mooi
uitzicht, aan doodlopende straat, grote
tuin, volleynet, jeu de boulesbaan.
Google op "vakantiehuis Amandi".
Huur via de eigenaar geeft 15% korting.
amandi@planet.nl**

Sluiting van ziekenhuizen: komt de zorg in gevaar?

IJsselmeerziekenhuizen, Slotervaart, Bronovo: het ene ziekenhuis na het andere wordt gesloten. Andere fuseren of worden overgenomen, waarbij herschikking van taken plaatsvindt. Patiënten roepen in de media dat ze nergens meer terecht kunnen en dat de zorg ernstig gevaar loopt. Her en der, bijvoorbeeld in Den Helder, staat de spoedzorg in ziekenhuizen ter discussie. Met enige regelmaat lees je over een opnamestop, bijvoorbeeld bij een griepgolf. Moeten ziekenhuizen koste wat het kost openblijven, omdat anders de zorg in gevaar komt?

AUTEUR: ERIC VAN ECK

De huisarts doet in de Nederlandse gezondheidszorg dienst als poortwachter. Als die er niet uitkomt, kan hij/zij telefonisch een specialist in consult roepen (bij concrete vragen) of de patiënt doorverwijzen. De specialist verwijst vaak de patiënt (met een advies) terug naar de huisarts. Als de huisarts spreekuren organiseert waarbij een specialist (internist, geriater) aanwezig is, zou dat wel eens een fors aantal verwijzingen en daarmee belasting van de ziekenhuizen kunnen schelen. Helaas werkt de wijze van financiering dat tegen.

Capaciteit

In 1973 gold er een norm van 4 ziekenhuisbedden per duizend inwoners, later is die teruggeschroefd naar 2,8 promille. Steeds meer zorg waarvoor de patiënt vroeger werd opgenomen, wordt tegenwoordig in dagbehandeling of zelfs poliklinisch verstrekt. Op zich prachtig. Plaatselijk, met name in de grote steden, is er daardoor echter een enorme overcapaciteit ontstaan. Ziekenhuizen als Bronovo, Slotervaart en nog een paar ziekenhuizen in de randstad kunnen dan ook goed gemist worden.

In de rest van Nederland ligt dat genuanceerder. Het ziekenhuis van vandaag is steeds meer gericht op reparatie in plaats van op verblijf. Wat betreft de griepgolf: grieppatiënten kun je niet repareren, alleen goed verzorgen. In verband met infectierisico's doe je dat het liefst niet in een ziekenhuis. Liever extra thuiszorg dan ziekenhuisbedden.

Spoedzorg

In de grote steden gaan mensen in vergelijking met de rest van het land twee keer zo vaak met lichte klachten direct naar de spoedeisende hulpafdeling van het ziekenhuis in plaats van naar de huisarts. (Bron: Nederlandse Zorg Autoriteit, 11 september 2017) Deze 'zelfverwijzers' maken het bijvoorbeeld lastig om de groeiende groep kwetsbare ouderen met complexe medische problemen te kunnen blijven helpen op de afdeling spoedeisende hulp.

Een permanent geopende huisartsenpost in het ziekenhuis is volgens de zorgautoriteit de meest effectieve manier om het aantal onnodige bezoeken aan de spoedeisende hulp terug te brengen. Wat tegenwerkt is dat huisartsen niet extra betaald krijgen als zij meer patiënten zien, terwijl ziekenhuizen per verrichting worden betaald. Het betreft hier dus duidelijk geen capaciteits-, maar een financieringsprobleem.

Samenvattend: er moet hoognodig regie genomen worden om ziekenhuiscapaciteit en aangeboden zorg naar inhoud en organisatie af te stemmen op de zorgvraag. Het huidige kabinet gelooft zó overduidelijk in marktwerking, dat ik voorlopig geen verbetering verwacht. Tot zo lang stijgen de premies en de eigen bijdragen.

Ik wens u een goede gezondheid. —

De verhuizing deel 5

Planet Earth in Engelen

Het heeft gesneeuwd. Over de besneeuwde velden hangt een ijle nevel. In de verte verlichten een paar zonnestralen door de nevel heen het dak van een boerderij. Het is stil om ons heen. Onze slotgracht is vannacht bevroren. Op het ijs staan twee nijlganzen op één poot een dutje te doen. Ze zijn al een paar weken een paartje. Ons uitzicht in de winter! Prachtig!

AUTEUR: PIETER OMMEKEER

Een jaar eerder. We wonen tijdelijk in het vakantiehuis van mijn broer en reizen vrijwel dagelijks heen en weer tussen Engelen en Hollandse Rading. Vooral om te kijken of “Komt helemaal goed mevrouwetje”, onze onderaannemer voor de badkamer in ons nieuwe appartement, het ook inderdaad goed doet. Het wordt prachtig. Tonnie is een kanjer zou Erica zeggen.

Intussen wandelen we ook veel in de mooie bossen rond Hollandse Rading, verkennen Hilversum en gaan zo nu en dan vliegtuigjes spotten op vliegveld Hilversum. We bestellen ook zes nieuwe binnendeuren bij een grote doe-het-zelf winkel. Krijg je 10 % verhuiskorting. Mooie Svedex-deuren. Moeten speciaal besteld worden. Als je dus een foutje maakt bij de berekening van de maten, ben je de Sjors. Ik had de eerste keer bij ons bezoek aan de oude bewoners van ons nieuwe appartement de buitenkant van de deuren gemeten. Maar nu bleek dat helemaal verkeerd te zijn. Opnieuw naar het appartement. Deuren nu aan de binnenkant (het zijn zgn. opdekdeuren) gemeten en ja hoor foute maten opgegeven. Onmiddellijk naar de winkel. Gelukkig net op tijd, want onze bestelling kon nog gewijzigd worden. Hadden we bijna met zes deuren gezeten die alle zes vier centimeter te breed waren. Ja, en dan moeten ze nog geplaatst worden. Kent u dat? Pomellen (dat zijn de ophangscharnieren met gaatjes in de deur die over de scharnieren in het kozijn moeten worden geschoven) uit de oude deuren draaien en in de nieuwe deur schroeven. En dan de nieuwe deur afhangen (dat is de officiële term) in het bestaande kozijn. “Wij doen dat zelf”, had ik vol optimisme gezegd. Ik had ooit eens Youp van ‘t Hek

op het toneel zien voordoen hoe je een Ikea kast in elkaar zet. Nog nooit zo gelachen. Nou het lachen verging ons al snel. Wát een ellende, hangt de deur aan de bovenkant precies boven het mannetje (dat is het opstaande deel van het scharnier in het kozijn), zit-ie aan de onderkant er weer net naast. Allebei de pomellen moeten precies boven het mannetje in het kozijn hangen en dan in één keer laten zakken. Maar voor het zover is....! Maar het is gelukt en alles past precies.

We hebben een prachtige zomer beleefd in ons nieuwe huis. Compleet met broedende ganzen op het eilandje voor ons raam. Waar overigens geen kleine gansjes van zijn gekomen. “Vorig jaar was het ook al niks”, zegt één van onze burens. Jammer! We voelen ons de hele dag alsof we in die beroemde documentaire Planet Earth zitten. De ganzen, zwanen, eenden, kraaien, eksters, aalsgolvers etc. vliegen precies op ooghoogte rond onze erker. Een pracht gezicht. Soms zijn we bang dat ze zo onze kamer binnenvliegen. En nu, in de winter met die besneeuwde velden, de ochtend nevel en het gegak van de ganzen, het is als in een mooie symfonie.

Of als het winterdeel uit de Vier Jaargetijden van Vivaldi. Heerlijk! —

Komt er een einde aan de groei van de kosten van de zorg?

Wanneer wij over de kosten van de zorg praten, dan bedoelen wij veelal de kosten van zowel de curatieve zorg door huisartsen en ziekenhuizen en apothekers als wel de kosten van de zorg in verpleeghuizen en thuis.

AUTEUR: JOOP BLOM,

Voorzitter commissie Zorg, Welzijn, Wonen en Mobiliteit NVOG/KNVG

De kosten van de zorg worden opgebracht door de bevolking via premies zorgverzekering, premies Wet langdurige zorg (1e schijf van de inkomstenbelasting), via de belastingen (Wet Maatschappelijk Ondersteuning) en eigen bijdragen en eigen betalingen. De zorg kost momenteel ongeveer € 6.000 per jaar per volwassen Nederlandse ingezetene. Wij merken slechts de premie voor de zorgverzekering en de eigen bijdragen die we betalen.

Wat zien wij in de diverse begrotingen van het ministerie van VWS?

In 2014 bedroegen de kosten in totaal €70 miljard. Toen bestonden er nog verzorgingshuizen! Echter in 2018 werd € 75 miljard begroot. In vier jaar een stijging van nog geen 2% per jaar. Dat was meer dan de inflatie, maar door bezuinigingen in de verpleeg- en thuiszorg kon de stijging in de hand worden gehouden.

Bezien wij echter de prognose van het ministerie van VWS voor de komende jaren, dan zien wij voor 2019 een stijging van 2,5%, in 2020 een stijging van 4%, in 2021 een stijging van 6%, in 2022 van 5% en in 2023 van 6%! Dat zal meer zijn dan de verwachte inflatie en de stijging van de economie in die jaren! En die cijfers zijn door de Rekenkamer gecontroleerd! De overheid verwacht dus een groei van de gezondheidszorg die meer is dan de inflatie en die zal, als daar geen verandering in kan worden gebracht, ook opgebracht moeten worden door de bevolking!

De groei wordt voornamelijk veroorzaakt door de vergrijzing van Nederland. Ouderen vragen nu eenmaal meer zorgkosten dan jongeren. Iemand van in de 40 kost gemiddeld € 530 aan zorgkosten per jaar. Als die persoon straks 60 jaar is, zijn de zorgkosten meer dan € 1.500 per jaar. Op 70-jarige leeftijd lopen de kosten op tot boven de € 5.000 en bij 80 tot meer

dan €26.000 per jaar! Gelukkig hebben wij een zeer democratisch en solidair systeem van financiering van de zorg, waarmee wij alle zorgkosten nagenoeg inkomensafhankelijk verdelen over alle volwassen Nederlanders en ook de overheid doet via de belastinginkomsten nog een flinke duit in het zakje!

De vooruitgang in de zorg- en medicijnen technologie zorg ook een flinke verhoging van de kosten van de zorg. Er is al veel meer mogelijk dan 10 jaar geleden, zowel in de operatiekamer als voor medicijnen. En uiteraard willen de meer dan 1 miljoen werknemers in de zorg ook hun salaris zien stijgen, tenminste met de inflatie!

Wel is het ministerieel trio van VWS volop bezig met maatregelen om de kosten van de zorg in de hand te houden. O.a. door met de diverse sectoren akkoorden hierover te sluiten voor de gehele kabinetsperiode. Al het enigszins verantwoord is, moeten patiënten uit het ziekenhuis worden gehouden. En als men een ingreep moet ondergaan, dan moet de opname zo verantwoord mogelijk kort zijn.

Het sluiten of verkleinen van ziekenhuizen hoort hier ook bij. De huisartsen krijgen het hierdoor drukker, maar die hebben daar ook meer geld voor gekregen. En voor ouderen is de slogan geworden: zolang mogelijk thuisblijven, dat kost veel minder dan opname in een verpleeghuis.

De staatssecretaris heeft onlangs een groot preventieplan gepubliceerd, om de bevolking gezonder te houden en dus minder zorg te laten gebruiken. Daar moeten wij dan wel aan mee willen werken.

Men is in Den Haag goed bezig hiermee. En dat blijven wij volgen en stimuleren. —

Audrey's DeliCasa

Voor wie van lekker eten houdt.

RODE BIETENSALADE (BIOLOGISCH)

Rode bietjes zijn zeer gezond, helpen bij cholesterol- en bloeddrukverlaging en voor een goede doorbloeding. Daarbij zijn ze ook nog heel goedkoop, goede redenen om eens met deze veelzijdige groenten aan de slag te gaan. Koop bij de groenteboer of supermarkt gekookte biologische bietjes. Ze zijn meestal al geschild. Controleer dit even. Wel plastic handschoenen aandoen, het rode sap is moeilijk van je handen af te krijgen.

Ingrediënten voor vier personen

- 4 middelgrote gekookte biologische bieten
- 1½ Elstar appel
- 6 middelgrote zoetzure augurken
- half bakje gerookte spekjes
- kleine ui of sjalotjes (3 stuks)
- beetje citroensap
- 3 flinke lepels crème fraîche en mayo / of yoghurt
- sap uit potje van de augurken
- lepeltje Dijon mosterd
- zwarte peper – zeezout naar smaak
- peterselie als garnering
- plastic handschoenen

De bereiding

Eerst de spekjes zonder vet krokant bakken. Dan laten afkoelen. De Elstar appels schillen en in blokjes snijden (brunoise), met wat citroensap erop wegzetten. Dan de augurken door midden snijden en er ook blokjes van maken. De ui of uitjes fijn snijden. De crème

fraiche met een beetje mayonaise, Dijon mosterd en sap van de augurken mengen tot een mooi glad sausje (kan ook met yoghurt).

Nu eerst de handschoenen aan en ook de bietjes in blokjes snijden, niet zo fijn. In mooie glazen schaal eerst de gesneden bietjes en daarna alle ingrediënten door elkaar mengen en dan de saus erdoor doen. Zwarte peper en zout toevoegen, daarna proeven en op smaak maken. De bietensalade in de schaal nu bovenop afmaken met wat toefjes peterselie. Kan ook een dag van tevoren worden gemaakt, dan in koelkast bewaren.

Hieronder nog enkele variaties. Laat je fantasie werken en creëer je eigen versie. Als hoofdgerecht lekker met speklapjes of saucijsjes en gekookte aardappelen. Op de foto als voorgerecht met eetbare viooltjes, heel chique als begin van een etentje.

Variaties

- geitenkaas en citroen met honing
- roquefort met walnoten
- met haring als voorafje

BUON APPETITO

Ciao Audrey

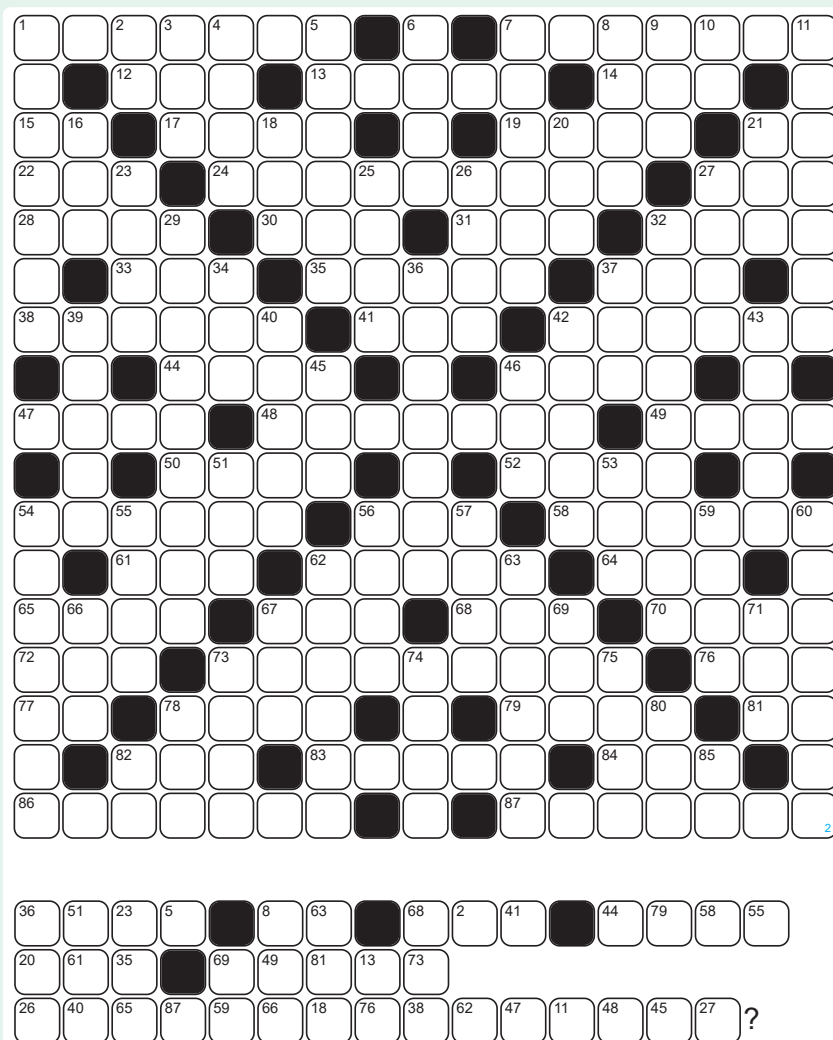
audrey.mp@hotmail.com
(reacties heel welkom)

Kruiswoordpuzzel

Na het oplossen van de kruiswoordpuzzel zet u de letters, die hetzelfde getal hebben als die in de balk eronder, daarop over. De zin die u dan krijgt stuurt u vóór 15 mei 2019 per e-mail naar pensioenbelangen@pensioenbelangen.nl of op een briefkaart naar NBP, Koninginnegracht 19, 2514 AB Den Haag. Onder de goede oplossingen worden weer 4 prijzen van 13 euro verloot.

De oplossing van de kruiswoordpuzzel in nummer 4-2018 is:
Tijd voor winters eten zoals stampot en snert

De vier gelukkige winnaars zijn:
M. Dekker
W. Hoevers
H.M.Klemann
K. Winkelaar

HORIZONTAAL 1. nationale sport in Engeland; 7. nationale sport in Nederland; 12. bloeimaand; 13. uitscheidingsproduct van de nieren; 14. vurig strijdpard; 15. Amsterdams peil (afk.); 17. bewerkte dierenhuid; 19. zuiver; 21. lengtemaat (afk.); 22. rekenopgave; 24. kleinste land in Zuid-Oost Azië; 27. jong dier; 28. morsdoekje; 30. Sociaal Economische Raad (afk.); 31. griezelig; 32. eiland in Indonesië; 33. meisjesnaam; 35. Finse fabrikant van telecommunicatieapparatuur; 37. keukengerei; 38. plaats in Drenthe; 41. onbepaalde hoeveelheid; 42. deel van etmaal; 44. meisjesnaam; 46. rustig; 47. verbanningsoord van Napoleon; 48. een op honkbal gelijkende sport; 49. honingbij; 50. scheepshut; 52. jongensnaam; 54. een der vier figuren van een kaartspel; 56. vertragingstoestel; 58. ouderwets; 61. roem; 62. zangstem; 64. kledingstuk; 65. twaalf uur 's-middags; 67. steen; 68. naaldboom; 70. plaats in Drenthe; 72. armoedige woning; 73. krachtsport; 76. ontkenning; 77. bouwkundig ingenieur (afk.); 78. omwenteling; 79. Spaanse landvoogd; 81. oude lengtemaat; 82. kloosterzuster; 83. voetbalstadion van Ajax; 84. sacri romani inperii (afk.); 86. bekende bedevaartplaats; 87. denksport.

VERTICAAL 1. onderstel van een auto; 2. in memoriam (afk.); 3. gevangenvverblijf; 4. deel van gebit; 5. tak van sport; 6. wereldvoetbalfederatie (afk.); 7. plaats in Italië; 8. meer in Noord-Amerika; 9. duizend kilo; 10. burgerlijke stand (afk.); 11. muisachtig knaagdier; 16. aardkluit; 18. vordering; 20. ernstig; 21. pasvorm; 23. land in Afrika; 25. onderaardse ruimte; 26. hoogtemerk; 27. staat (natie); 29. tak van sport; 32. tak van sport; 34. oude naam voor FC Den Haag; 36. Friese sport; 37. medicijn; 39. militaire vrouwenafdeling; 40. plaats in Duitsland; 42. eiland in de Middellandse zee; 43. behoeftig bestaan; 45. end of file (afk.); 46. glazen kweekplaats; 51. sterk ijzerhoudende grondsoort; 53. meisjesnaam; 54. tak van sport; 55. smalle opening; 56. tocht (trip); 57. tijdelijk gebruik (rage); 59. InterKerkelijke Omroep Nederland (afk.); 60. tak van sport; 62. plaats voor of bij een café; 63. mededeling (rapport); 66. vrouwtjesschaap; 67. boerderijdier; 69. troefkaart; 71. hertensoort; 73. kwetsuur (jaap); 74. deel van voet; 75. Nederlandse Vereniging voor Seksuele Hervorming (afk.); 78. kever; 80. bontgekleurde papegaai; 82. heden; 85. persoonlijk voornaamwoord.

Omschrijving

- A. Vals vriendje (8)
- B. Dubbelganger (9)
- C. Schaduwstaat (9)
- D. Hebben dezelfde postcode (10)
- E. Help er wordt gespuid (4+5)
- F. Weinig elegant vaartuig (6)
- G. Zwarte agenda (7)
- H. Kledingstukken van Gordon en Andre (10)

A	2	1			6	3	1			
B	2	1	1	5		2		5		
C	2	1	7	7		6	6		5	
D	2	1		4			1			
E	2	1	1			2		6	7	
F	2	1	4	4		6				
G	2	1	4	3	1		5			
H	2	1	2	3	6	1		5		

Spelregels cryptogram

Slechts één van de klinkers is genummerd, maar alle plaatsen waar die klinker staat hebben dat nummer. Sommige medeklinkers hebben een nummer gekregen, bijvoorbeeld in opRoerkraaieR (cryptogram in nr. 1 van 2013) hebben de eerste en de laatste r het nummer 1 gekregen, maar de tweede r geen nummer. Als u in die puzzel in andere woorden een 1 ziet staan kunt u daar dus de r invullen.

Stuur uw oplossingen vóór 15 mei 2019 per e-mail naar pensioenbelangen@pensioenbelangen.nl of op een briefkaart naar: NBP, Koninginnegracht 19, 2514 AB Den Haag. U kunt de oplossing van het kruiswoordraadsel in dezelfde e-mail of op dezelfde briefkaart inzenden. Voor goede oplossingen zijn per cryptopuzzel 4 prijzen van 13 euro beschikbaar.

Oplossing van de puzzel in nummer 4-2018:

- A. Loefzijde
- B. Loftrompet
- C. Lokdoosje
- D. Lommerd
- E. Loopoor
- F. Loopneus
- G. Losgeld
- H. Losse Flodder

De vier gelukkige winnaars zijn:

- L.W. van den Belt
- W.J. Bruckwilder
- M. Leusink
- R.J.M. Tummers

FRENS BAKKER, PAUL ULJÉ, DICK VAN ZIJDERVELD
Op-en-Top Nederlands -
Woordenlijst overbodig Engels
 paperback 179 pagina's, ISBN 9789402138665, Uitgeverij Brave New Books, € 19,95
 Echt een boek voor de liefhebber van de Nederlandse taal. Het boek gaat de strijd

aan tegen onnodig gebruik van Engelse woorden in de Nederlandse taal. Met enthousiasme en de nodige relativering worden alternatieven voorgedragen om ingeslopen Engelse woorden te vervangen door Nederlandse die minstens even duidelijk zijn. Al lezend krijg je zin om daaraan mee te doen.

Het boek levert daarmee een plezierige, waardevolle bijdrage tot een goed up-to-date taalgebruik.

Oh sorry, ik bedoel eigentijds taalgebruik.

Oh, sorry,....?? 😊

Bestellen kan bij de boekhandel of bij de Stichting Nederlands door overschrijving van €19,95 op rekening NL50INGB0008208521 met vermelding van naam en adres. (GM)

KOOS MEINDERTS (BEWERKING)
De schelmenstreken van Reynaert de Vos
 hardcover 48 pagina's, ISBN 9789089672735, Uitgeverij Hoogland & Van Klaveren, € 17,50
 De waarschuwing dat het lezen van dit boek ernstige schade aan

de tere kinderziel kan toebrengen zet direct de toon. Welk kind wil dit boek nu niet lezen? Koos Meinderts bewerkte met veel humor de oorspronkelijke middeleeuwse klassieker Van den vos Reynaerde. Reynaert weet zich door list en bedrog uit elke situatie te redden, zelfs de koning wordt door deze schurk om de tuin geleid.

Charlotte Dematons maakte de schitterende prent voor de voorkant. Daarnaast staat er bij elk hoofdstuk een prachtige tekening van een vooraanstaande Nederlandse illustrator. Mede daardoor is deze geslaagde bewerking een genot om te lezen en te bekijken. (MW)

SANNE BLAUW
Het bestverkochte boek ooit
(met deze titel)

paperback 208 pagina's, ISBN 9789082821642, Uitgeverij De Correspondent, € 19,00

Na "How to Lie with Statistics" (1954), is dit boek onmisbaar voor iedereen, die wel eens met

statistieken en grafieken wordt geconfronteerd en de waarheid zoekt. Helaas begrijpen veel juristen, politici en "klimaat"-deskundigen maar weinig van "statistisch bewijs". De zaak Lucia Berkhout is daar een voorbeeld van. De vraagstelling in (zelfs wetenschappelijk) onderzoek blijkt vaak – soms ongewild – weinig objectief, waardoor de uitkomsten worden vertekend. Bovendien is het onmogelijk om een goede, representatieve steekproef te trekken. "Harde feiten" blijken vaak meningen verpakt in een betrouwbaar ogend jasje. Trap daar dus niet in en lees dit echt leuke boek – een gewaarschuwd lezer, telt voor twee. (JVJ)

MARILYNNE ROBINSON
Wat doen wij hier - Over weten, geloof, geluk en wat het betekent om te leven.

paperback 320 pagina's, ISBN 9789029526364, Uitgeverij De Arbeiderspers, € 22,99

Gesteund door een ruime kennis van de geschiedenis, literatuur en theologie leidt Robinson ons langs

nieuwe in- en vërgezichten. Veel van haar artikelen en voordrachten hebben de vroege Amerikaanse (koloniale) geschiedenis als basis. Maar dat is slechts het voertuig voor haar filosofieën over geluk, geloof, politiek en hoe een mens in het leven zou moeten staan.

De taal en een bijna onuitputtelijke woordenschat is haar gereedschap. Niet makkelijk maar tot nadenken stimulerend. Je zou deze bagage al vroeg in het leven moeten opnemen. Plat gezegd: daar kóóp je wat voor, daar héb je wat aan. (CNH)

HET ZWARTE GAT (2)

Van scheepsbouwer tot klusjesman

Omdat het bouwen van een boot maar tijdelijk soelaas bood en varen niet altijd een pretje is, besloot ik vrijwilligerswerk te zoeken om op een maatschappelijk nuttige manier mijn overmatige vrije tijd te vullen. Ook toen ik nog werkte, probeerde ik naast mijn baan maatschappelijk nuttig bezig te zijn.

AUTEUR: ERIC VAN ECK

Ik was bestuurslid van verenigingen en voerde al heel lang het bewind voor een echtpaar. Dat was werk dat dicht bij mijn werk als controller lag en daarvan wilde ik liever niet nog meer. Daarom zocht ik werk dat leek op het bouwen van een bootje: lekker technisch bezig zijn, bij voorkeur buiten en niet teveel ingewikkelde menselijke contacten.

Ik vond er twee. Een organisatie die vakanties voor ouderen en invaliden organiseert vroeg een klusjesman voor hun accommodatie in mijn woonplaats. Wekelijks verschijn ik daar om te repareren wat er in de afgelopen week stuk is gegaan. Dat varieert van het vervangen van lampjes tot het repareren van wc's en meubilair. Vooraf had ik geen idee wat een invalide voor schade kan aanrichten met een rolstoel of een hoog-laag bed, maar langzamerhand verbaas ik me nergens meer over. Leuk werk, dat de technische creativiteit behoorlijk op de proef stelt. Eén dag goed gevuld.

Een kleine vijftig jaar geleden had ik als vrijwilliger via het Rode Kruis een paar keer geholpen bij vakantieperiodes voor invaliden, maar in die jaren waren de gasten nog niet gemotoriseerd en gemiddeld een stuk jonger. Hoog-laag bedden hadden we niet, tilliften evenmin, dus die gingen ook niet stuk. En, achteraf gezien door puur geluk, onze ruggen ook niet.

“Dit gebouw moet ook”, zeiden ze

Volgens de Vrijwilligers vacaturebank vroeg de Stichting Vluchtelingenwerk iemand die statushouders kon helpen met het inrichten van hun huis. Mee naar de bouwmarkt en dan samen met de cliënt tegen

minimale kosten het huis netjes maken. Met zeven verbouwingen op mijn CV leek me dat een ontspannende bezigheid.

Maar toen ik in Zwolle ging solliciteren zei de personeelspersoon: “Vragen wij dat? Dat kan niet waar zijn. Die begeleiding bieden we helemaal niet. Maar als je geen hekel hebt aan schilderen: dit gebouw moet ook”. Zonder verder nadenken zei ik ja.

Het gebouw in kwestie is qua omvang te vergelijken met een school van achttien lokalen in twee verdiepingen. De buitengevel is één en al kozijn met glas. Onder de ramen een kunststof plaat. Wie het beter wil zien: google op Ruusbroeckcentrum Zwolle. De staat van onderhoud was droevig. Een flink aantal kozijnen was gedeeltelijk rot. Het aangetaste hout moest eerst worden vervangen voor ik zelfs maar aan schilderen kon denken. Als dat schilderen klaar was, moest het metselwerk van de kopgevels opnieuw gevoegd worden. Uiteindelijk moet het gebouw na de onderhoudsbeurt er een jaar of tien tegen kunnen.

Een kleine twee jaar stond ik een dag per week op de steiger. Timmeren, schuren, schilderen, kitten, voegen. Tussendoor gesprekjes met vluchtelingen en vrijwilligers, maar vooral lekker werken. Toen was het achterstallig onderhoud weggewerkt. Het reguliere onderhoud moet natuurlijk ook worden gedaan, maar dat stelt de eerste jaren niet veel voor.

Opnieuw gaapt het zwarte gat. Toch maar een wereldreis? —

Onvrede over de RVU

Een belangrijke oorzaak voor het staken van het overleg over het aanpassen van het pensioenstelsel was de Regeling voor Vervroegde Uittreding (RVU). Een belangrijke, maar onbekende fiscale regeling, waar alleen werknemers en werkgevers onder vallen. Zelfstandig ondernemers niet.

AUTEUR :
WILLEM
SCHUDEBOOM,
VOORZITTER NBP

De RVU komt om de hoek kijken als een werkgever een werknemer verzoekt om vrijwillig te vertrekken. De werkgever moet over de waarde van dit aanbod 52% belasting betalen. Stel de waarde van het aanbod is € 200.000, dan betaalt de werkgever € 104.000 extra belasting. Dus in totaal € 304.000. De werknemer betaalt daarnaast ook belasting over zijn vertrekregeling. Een werknemer, die 52% belasting betaalt en € 200.000 als aanbod krijgt, ontvangt netto € 96.000.

Het aanbod kost de werkgever dus € 304.000 en de werknemer ontvangt maar € 96.000. Door de strafheffing in de RVU ontvangt de werknemer maar netto 32% van de bruto loonkosten. Deze wanverhouding zorgt ervoor dat de meeste werkgevers de werknemers geen aanbod meer doen voor vervroegde uittreding.

Invoering van de RVU

Het kabinet-Balkenende II, CDA, D'66 en VVD, heeft de RVU in 2005 ingevoerd, tegelijk met de afschaffing van de VUT, Prepensioen en Levensloop. De invoering van de RVU was een onderdeel van een groot pakket. Daarom viel de RVU niet erg op. De RVU kende eerst een heffing van 26%. Het kabinet Rutte I, CDA, PVV en VVD verhoogde deze van 26% naar 52%.

Het argument van de overheid om de RVU in te voeren was te zorgen dat meer mensen langer bleven werken. Argumenten die logisch klinken, zijn echter niet altijd juist. Na de invoering van de VUT in de jaren '70 en '80 van de vorige eeuw kregen veel werknemers de kans om eerder te stoppen met werken. De VUT werd ingevoerd om met name de jeugdwerkloosheid te bestrijden. In die jaren

dachten veel mensen dat Nederland altijd een hoge en voortdurende werkloosheid zou hebben. Een herverdeling van arbeid scheen de enige oplossing voor dit probleem.

Meer mensen, vooral vrouwen, gingen in de jaren '90 werken en zij werkten ook vaak langer. Daardoor steeg de arbeidsparticipatie. De overheid heeft daarna meer maatregelen genomen zodat werknemers langer bleven werken, een voorbeeld daarvan was de doorwerkbonus.

Bezwaren tegen de RVU

De vakbonden hebben veel bezwaar tegen de RVU, omdat vakbonden en werkgevers hierdoor in onderling overleg geen maatwerk meer kunnen bieden voor vervroegd uittreden, met name bij zware beroepen. Werknemers moeten doorwerken tot aan hun pensioen of totdat zij ontslagen of arbeidsongeschikt worden.

Ook andere regelingen zijn slechter geworden, zoals de vergoeding bij ontslag. De kantonrechtformule werd vervangen door de transitievergoeding. Opvallend is dat bij de nieuwe maatregelen de vrijheid van de rechter om tot een bedrag te komen sterk is veranderd. De RVU belemmert zowel de onderhandelingsvrijheid van vakbonden en werkgevers als de onafhankelijke positie van rechters.

Het eindresultaat van deze ingrepen op de onderhandelingsvrijheid tussen vakbonden en werkgevers is dat arbeid slechter wordt beloond en kapitaal beter. Gelukkig heeft de factor arbeid nog wel een stem in de verkiezingen van bijvoorbeeld 20 maart 2019. —

Uit de pers

NIBUD: ONDANKS PRIJSSTIJGINGEN TOCH MEER KOOPKRACHT IN 2019

Een hogere energierekening, een hogere zorgpremie en een verhoging van de btw. Iedereen krijgt te maken met hogere uitgaven en toch hebben we in 2019 meer te besteden dan in 2018. Dit blijkt uit de nieuwste koopkrachtberekeningen van het Nibud. In tegenstelling tot voorgaande jaren gaan nu vrijwel alle gepensioneerden met een aanvullend pensioen erop vooruit. Voor sommige gepensioneerden met een aanvullend pensioen is de stijging fors dan voor anderen. Zij hebben meer profijt van de gestegen ouderenkorting.

(Nibud)

HENRIËTTE DE LANGE NIEUWE OMBUDSMAN PENSIOENEN

Henriëtte de Lange (49) is per 1 januari 2019 de nieuwe Ombudsman Pensioenen. Zij volgt Piet Keizer op die met pensioen gaat. De Ombudsman Pensioenen is onafhankelijk en bemiddelt in klachten en geschillen over de uitvoering van een pensioenreglement. De ombudsman wordt op verzoek van de pensioenkoopels benoemd door de SER, met het oog op onafhankelijkheid.

Per diezelfde datum geldt ook een aangepast reglement dat de Ombudsman meer bevoegdheden en zijn instituut daarmee een sterkere positie geeft binnen de pensioensector als geheel. Op basis van het aangepaste reglement kan de Ombudsman Pensioenen nu zelfstandig onderzoek doen in de pensioensector naar aanleiding van een patroon van klachten over een of meerdere pensioenuitvoerders. Ook de rol van de Ombudsman als bemiddelaar bij klachten wordt versterkt. Zo kan de naam van het betrokken pensioenfonds worden gepubliceerd.

(de Pensioenfederatie/ Ombudsman Pensioenen)

TOPPRIORITEIT VOOR AANPAK WONINGOVERVALLEN SENIOREN

Afgaande op het nieuws lijkt het aantal woningovervallen bij ouderen de laatste tijd sterk te zijn toegenomen. Toch is dat niet het geval. 'Het aantal woningovervallen op ouderen schommelt al jaren rond de honderd per jaar', zegt Jos van der Stap, landelijk overvalcoördinator bij de politie. 'Dat neemt niet weg dat deze zaken voor de politie een zeer hoge prioriteit hebben.'

Van der Stap heeft nog een tip voor ouderen die worden overvallen: 'Het klinkt heel tegennatuurlijk, maar blijf rustig en werk mee!' Uit onderzoek is gebleken dat diegenen die niet meewerken, vaker letsel op lopen. En dus adviseert Van der Stap het RAAK-principe: 'Rustig blijven, de situatie accepteren,

afgeven van geld en goed kijken hoe de dader eruit ziet om zo een goed signalement aan de politie te kunnen geven.'

(Politie.nl)

MEER OUDEREN IN ZIEKENHUIS MET HOOFDLETSEL

In 2016 werden ongeveer 9.000 65-plussers opgenomen in het ziekenhuis met hoofdletsel, 31 procent meer dan in 2013. Het aantal ouderen nam ook toe in deze periode, maar minder snel. In 80 procent van de gevallen waren deze hoofdletsels veroorzaakt door een val, meestal in en om het huis. Bij 15 procent was een vervoersongeval de oorzaak. Dit meldt het CBS.

Vallen is al jarenlang de belangrijkste oorzaak van hoofdletsel bij ouderen. Het aantal klinische ziekenhuisopnamen hiervoor stijgt sinds de eeuwwisseling. Ook het aantal dodelijke vallen neemt toe, met name bij 90-plussers. Tussen 2013 en 2016 is het aantal dodelijke slachtoffers van een val bij deze ouderen met 39 procent gestegen tot 1.308.

(CBS)

BAAN ÉN MANTELZORG VAAK NAUWELIJKS TE DOEN, TIJSDRUK TE HOOG

Een op de drie werkende vrouwen en een op de vijf werkende mannen geeft mantelzorg. Het gaat om alle hulp aan mensen in de directe sociale omgeving in verband met gezondheidsproblemen. Mannen met een zorgtaak werken 39 uur per week en geven 6 uur mantelzorg (samen 45 uur); vrouwen die beide combineren besteden hieraan 34 uur per week (28 uur werk en 6 uur mantelzorg). Werkende mantelzorgers geven vooral hulp aan een (schoon)ouder (55%), bijna een op de tien (9%) aan de partner en 7% aan zijn of haar kind. Werkenden die intensief helpen zijn substantieel minder tevreden over hun leven en ervaren meer tijdsdruk. Dit geldt ook voor mantelzorgers van iemand met een psychische beperking. Tot slot voelen ook mensen die vinden dat zij de hulp wel moeten geven zich vaker onder tijdsdruk staan. Dit blijkt uit Werk en mantelzorg; kwaliteit van leven en het gebruik van ondersteuning op het werk, een onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP).

(SCP, RTL)

Uw eigen huis behouden én geld toekrijgen

In gesprek met Bob Rebel, CEO van het Behouden Huis

Veel gepensioneerden hebben hun huis afbetaald, maar kunnen de waarde van dat huis niet verzilveren. Wel dure stenen, maar geen cash. En dat is jammer want voor velen, vooral zij met een AOW en een klein pensioen, zou wat extra geld per maand best welkom zijn.

AUTEUR :
ROELOF JAN MULDER
JAAP VAN DER SPEK

Mogelijkheden om de (over)waarde van een eigen huis te verzilveren zijn er wel, maar dat zijn vaak dure oplossingen. Je verkoopt je huis aan de bank en huurt het dan weer terug bijvoorbeeld. Daar komen veel extra kosten bij kijken en de huren zijn vaak erg hoog, zeker in deze tijd. Maar er is ook een andere oplossing. Daarover hadden we een gesprek met Bob Rebel, oprichter en CEO van het Behouden Huis, een organisatie die huizen aankoopt en het aankoopbedrag in maandelijkse termijnen uitbetaalt tot je honderdste.

Uniek concept

Behouden Huis, het is een naam die gedachten oproept aan ontberingen, ijzige kou, gevechten met ijsberen en het bouwen van een 'Behouden Huijs' op Nova Zembla. Maar het is ook de titel van een bepaald niet al te vrolijk boek van Willem Frederik Hermans over een Nederlandse soldaat (vluchteling) aan het oostfront in de tweede wereldoorlog. Heeft die naam model gestaan voor de naamgeving van zijn organisatie? Bob Rebel: "Eigenlijk niet direct, maar de link naar Willem Barendsz is natuurlijk snel gelegd. Wat wij met onze organisatie willen bereiken is een mogelijkheid bieden voor ouderen met een minimale leeftijd van 65 jaar om in hun huis te blijven wonen, het huis te

behouden als het ware, en toch te profiteren van de waarde die voor velen in de stenen zit."

Hoewel er ook andere mogelijkheden zijn, gaat het hier toch over een uniek project voor Nederland. Het punt is namelijk dat je geld uit je huis haalt zonder dat er noemenswaardige kosten aan verbonden zijn. Een slimme oplossing voor een behoorlijk groot probleem.

De jonge ondernemer, die in januari van dit jaar nog door het Financiële Dagblad werd benoemd tot Jong Talent 2019, gaat er eens goed voor zitten. "Kijk", zegt hij, "Het probleem is dat ouderen te maken hebben met steeds hogere kosten, zorg, levensonderhoud, belastingen, noem maar op, en dat hun inkomen niet stijgt. De pensioenen worden al jaren niet meer geïndexeerd. Veel ouderen hebben echter hun huis al grotendeels of geheel afbetaald, maar zouden graag profiteren van de waarde van hun woning. Wij bieden een goede oplossing. We kopen de woning en geven tot de honderdste verjaardag van de oudste bewoner maandelijks een gedeelte van het aankoopbedrag terug tot het huis in zijn geheel is afbetaald. Als de bewoner op 100-jarige leeftijd nog gebruik wil blijven maken van de woning, mag hij of zij zonder kosten blijven wonen

tot bijvoorbeeld een eventuele verhuizing naar een verzorgingshuis of tot het overlijden.”

80% van de waarde van het huis wordt uitgekeerd

Dat lijkt te mooi om waar te zijn, maar dat is het toch niet zo blijkt. Rebel: “Ik zal je vertellen hoe het werkt. Er zijn verschillende mogelijkheden. Om te beginnen gaan we uit van de situatie dat het huis volledig is afbetaald, er dus geen hypotheek meer op zit en een minimale (over)waarde heeft van 125.000 euro. Wij kopen het huis voor 80% van de taxatiewaarde, dus niet van de executiewaarde of zoiets, als de bewoner alleenstaand is en ongeveer 70% bij samenwonen. Deze percentages kunnen per klant verschillen, afhankelijk van de financiële berekening die gratis via onze website verkrijgbaar is. De taxatie wordt verricht door een onafhankelijke taxateur (NWWI taxateurs) waar wij niet bij zijn, dat is wel zo zuiver. Anders dan bij andere organisaties kijken we niet naar het inkomen. Daar hebben we niets mee te maken, omdat wij geen vorderingen op betrokkenen hebben maar het in principe net andersom is. Bij alleenstaanden geldt een minimum leeftijd van 65 jaar, bij een echtpaar moet

de jongste minimaal 70 jaar zijn. Dat heeft natuurlijk alles te maken met het overlijdensrisico. Het huis valt definitief aan ons toe als de bewoners verhuizen, of overlijden. Ons verdienmodel ligt er in dat wij de maandelijkse uitkering kunnen stopzetten in geval van overlijden en het huis dan volledig van ons is. Bij verhuizen gaat de uitkering overigens door tot overlijden. Er zijn twee mogelijkheden, ofwel de bewoners kiezen voor een uitkering van 80% met het voordeel dat bij overlijden

de uitkering volledig overgaat op de erfgenamen. Ofwel ze kiezen voor de optie: uitkering stopt bij overlijden en gaat niet door op erfgenamen. In dat laatste geval is het maandbedrag altijd hoger en wordt maximaal 95% van de waarde van het huis vergoed. Alles wordt contractueel vastgelegd en bij de notaris ondertekend. Ook de clausule dat het huis, indien wij gedurende zes maanden niet aan onze verplichtingen voldoen, zonder kosten weer aan de bewoners wordt teruggegeven. De transactiekosten van € 1.000 zijn een vergoeding voor de notaris en het opstellen van de contracten. Deze kosten worden verrekend met de maandbedragen, dus die hoeven niet voorgeschoten te worden.”

Een rekenvoorbeeld

Natuurlijk willen we weten hoe dat nou in de praktijk in zijn werk gaat. Rebel: “Laten we uitgaan van een huis met een taxatiewaarde van € 400.000. De WOZ-waarde speelt daarbij overigens geen rol. Als het contract getekend is, vergoeden wij vanaf de eerste maand 320.000 euro (80% van 400.000) gedeeld door 360 (30 maal 12 maanden) is € 888,88. Dat krijgt de bewoner dus elke maand gedurende 30 jaar lang, tot zijn honderdste uitgekeerd. Als het contract wordt afgesloten op een latere leeftijd, hoger dan 70 jaar, wordt de uitkering per maand hoger omdat gerekend wordt tot

het honderdste levensjaar en het aantal maanden waarop moet worden uitgekeerd navenant af neemt. De bewoner kan ook kiezen voor een geïndexeerde

uitkering. Deze uitkering start op een lager bedrag, maar wordt jaarlijks met 2% geïndexeerd. Ook als er nog een hypotheek op het huis zit, bestaat er een mogelijkheid om van de diensten van Behouden Huis gebruik te maken. Dan mag het hypotheekbedrag bijvoorbeeld niet hoger zijn dan 40% van de WOZ-waarde en blijft de rente voor rekening van de eigenaar(s). Wij lossen de hypotheek wel af, maar pas als we eigenaar worden.”

Te mooi om waar te zijn? Wij geloven van niet. Behouden Huis heeft een uiterst positieve beoordeling van de Consumentenbond gekregen en in Nieuwsuur kwamen niet zo lang

geleden een paar tevreden klanten van de organisatie aan het woord. Rebel, jong en enthousiast, heeft met zijn idee een gat in de markt gevonden. Vooralsnog lijkt dit op een mooi voorbeeld van de klassieke win/win situatie.

Kijk voor meer informatie op de website www.mijnbehoudenhuis.nl. —

Bob Rebel (links)
en partner
Pieter Jan Driessen

Risicovrije rekenrente: je reinste flauwekul

Ons pensioenstelsel berust, zoals bekend zal zijn, op drie pijlers. Ten eerste is er de AOW. De uitkeringen van vandaag worden als premies doorberekend aan de werkenden van vandaag. Ten tweede is er voor veel Nederlanders het aanvullend pensioen dat is opgebouwd door het storten van een verplichte premie in het pensioenfonds. Uitgangspunten voor het bepalen van de premie zijn het gewenste pensioenbedrag, het te verwachten rendement (de 'rente') op de inleg en de verwachte levensduur van de deelnemer. De derde pijler bestaat uit het eigen spaargeld en ander bezit.

AUTEUR: ERIC VAN ECK

Niks gek. Als je veertig jaar lang ongeveer een dag in de week voor je pensioen werkt (premie 20%) en het pensioenfonds daar over de komende 70 jaren 3% rendement over behaalt, kun je tot voorbij je honderdste verjaardag een pensioen genieten van 80 % van je inkomen. (Simpel berekening in excel, niet gecorrigeerd voor inflatie, sterftcijfers, enz.).

We betalen die premie (of hebben die betaald), het pensioenfonds haalt een beter rendement dan 3%, namelijk 7 à 8% en toch dreigen de pensioenen gekort te worden. Raar.

Rekenrente

De Nederlandse Bank ziet er op toe dat de pensioenfonds voldoende vermogen hebben om de pensioenen nu en ook later uit te kunnen keren. Daartoe wordt mijn berekening van hierboven herhaald voor alle deelnemers tezamen. Als rentevoet wordt de 'rekenrente' gebruikt.

Voor het bepalen van pensioenverplichtingen zou een rentevoet op een termijn van ongeveer 40 jaar gehanteerd moeten worden. Staatsobligaties met een looptijd langer dan 20 jaar bestaan nauwelijks, zodat er geen rentevoet bekend is voor die lange termijn. De overheid heeft daarom vastgesteld dat de rekenrente bepaald wordt als een gemiddelde van rentes op korte, middellange en lange termijn (tot 20 jaar) plus een inschatting van de rente op de zeer lange termijn (Ultimate Forward Rate - UFR).

Deze gemiddelde rekenrente (gewogen naar de looptijd van alle verplichtingen) bedroeg in februari 2017 voor ABP nog maar 1,18% en wisselt met de dag,

omdat de kortlopende rentes elke dag wisselen. Door die wisselende rentes wisselt de dekkingsgraad van de pensioenfonds ook met de dag. Dat is belachelijk, als we het hebben over verplichtingen over gemiddeld veertig jaren.

Erik L. Daae, voorzitter van de Stichting Pensioenbehoud en Dr. Piet Duffhues, emeritus-hoogleraar Ondernemingsfinanciering Tilburg University waren het er in 2012 al gloeiend over eens dat de UFR een slechte maat is om de waarde te bepalen van de pensioenverplichtingen. Zij stellen dat de risicovrije rekenrente niet bestaat. (Contant maken van verplichtingen met risicovrije rente is onjuist, IPN van 29 Augustus 2012). Ik ben het daar van harte mee eens.

Volksverlakkerij

Een risicovrije rekenrente zou een absolute ondergrens moeten zijn. Risicovrij, niet waar? De maandelijkse overzichten van de verzekeraars laten zien dat de rente maandelijks wisselt. Om het nog wat erger te maken: de rente in Japan is al meer dan 20 jaar lager dan 1%, in 2016 werd hij vastgesteld op 0,1%. Door soortgelijke maatregelen van de Europese Centrale Bank kan dat in Nederland ook gebeuren. Minister Koolmees en De Nederlandsche Bank zeggen voor zekerheid te gaan, maar die zekerheid bestaat niet. Een risicovrije rente is flauwekul. Dat snapt de minister ook wel, dus misschien moeten we eerder spreken van volksverlakkerij. —

Reactie BBP op brief Koolmees over vernieuwing pensioenstelsel

Met de NVOG en KNVG is de BBP uiterst teleurgesteld over het feit dat de brief van minister Koolmees geen directe voortgang in het onderhandelingsproces en de besluitvorming biedt. Dat komt naar ons oordeel meer door de toonzetting van de brief en de soms verrassende maar ook teleurstellende details, dan door de intenties die kennelijk niet door iedereen worden ervaren. Wat dat betreft waren de uitlatingen in Buitenhof van afgelopen zondag wat ons betreft helderder en worden die jammer genoeg minder duidelijk in de brief aan de Tweede Kamer.

AUTEUR :
CEES MICHIELSE

Voor de BBP blijft voorop staan dat alleen in overleg tussen alle partijen tot voldoende draagvlak kan worden gekomen voor te nemen maatregelen en dat dus de gesprekken zo snel mogelijk weer op gang moeten komen. Herstel van indexatiemogelijkheden en voorkomen van kortingen zijn daarbij weliswaar de voornaamste punten, maar voor een toekomstbestendig pensioenstelsel is meer nodig dan alleen dat.

Positief

Positief is ons oordeel wanneer wij kijken naar de procedurele kant van de brief en zeker de toelichting daarop door Koolmees in Buitenhof. De minister stelt immers in overleg te willen blijven met sociale partners, pensioenuitvoerders en voor het eerst ook in alle duidelijkheid met ouderen en jongerenorganisaties.

Positief is ook dat de minister de urgentie onderkent van voorbereidende werkzaamheden om tijdig tot wetgeving te kunnen komen en het lijkt erop dat hij daarbij het accent legt op onderdelen waarover in hoofdlijnen wel overeenstemming bestond voordat de onderhandelingen inmiddels alweer enige tijd terug werden afgebroken.

De in te stellen werkgroepen gaan, met name vooruitlopend op de nodige onderhandelingen, proberen tot conclusies te komen over punten waarover in het gestrande overleg nog onduidelijkheid bestond. En bij de werkzaamheden van die werkgroepen kunnen alle belanghebbende partijen betrokken worden. Zo hoeft er geen tijd verloren te gaan als in de komende maanden alsnog onderhandeld gaat worden en op basis daarvan overeenstemming tussen partijen kan worden bereikt.

Negatief

Negatief zijn wij over een aantal van de concrete uitgangspunten die de minister formuleert als basis voor de door hem beoogde wijzigingen in het stelsel. Hij lijkt zelfs op onderdelen terug te komen op oude standpunten die in de fase van het bijna bereikte akkoord leken te zijn beslecht.

In dit stadium noemen wij zijn opnieuw flirten met de mogelijkheden van de persoonlijke pensioenpotjes en het als basis hanteren van de lifecycle-benadering voor het beleggingsbeleid waarbij de rendementen tijdens de opbouwfase en de uitkeringsfase gaan differentiëren.

Tenminste onverstandig lijkt het ons dat op de punten waar onlangs de onderhandelingen zijn gestruikeld, geen of in ieder geval te weinig openingen worden geboden die de basis zouden moeten vormen voor heropening van het overleg. Dat geldt zowel voor het punt van de AOW-leeftijd, als voor de positie van de zzp-problematiek en voor de financiering van de overgangsregeling bij afschaffing van de doorsnee opbouw. Misschien wel begrijpelijk vanuit de positie van de onderhandelende partij, maar onbegrijpelijk vanuit het oogpunt dat iemand een eerste stap moet maken om weer serieus in gesprek te komen.

Oproep tot gezond verstand

De BPP is al met al weinig gelukkig met de inhoud van de brief. Zelfs wanneer wij bij de beoordeling betrekken dat, in een fase die voorafgaat aan noodzakelijke onderhandelingen, nou eenmaal niet het achterste van de tong kan worden getoond, is de toonzetting tenminste weinig gelukkig. Belangrijk is overigens wel dat de minister in zijn inmiddels gegeven toelichtingen laat blijken het bijna-akkoord van enige tijd terug nog steeds als uitgangspunt voor de komende onderhandelingen te zien.

Daarom zijn wij minder gelukkig met de wel erg militante toon die in eerste aanleg door de bonden en een aantal oppositiepartijen wordt gekozen. Acties die worden aangekondigd zijn in onze ogen weinig rationeel en dragen net zomin als de te robuuste toon van de minister bij aan een oplossing die er hoe dan

ook moet komen.

Natuurlijk, ook de BPP en onze achterban zijn erg ontevreden en hebben de behoefte die onvrede ook te uiten. Maar daarnaast blijft voor ons de overtuiging dat alleen onderhandelingen en herstel van een vertrouwensrelatie tot oplossingen kunnen leiden.

De minister is er naar men steeds zegt van overtuigd dat wijzigingen uiteindelijk gedragen moeten worden door sociale partners, deelnemers en gepensioneerden, door jong en oud. Dat geeft sociale partners weliswaar een zekere machtspositie, maar daar moet realistisch mee worden omgegaan. In dat kader is het verstandig van de minister dat hij nadrukkelijk aangeeft met alle partijen, waaronder ook de ouderenorganisaties in gesprek te willen blijven.

Conclusie

Er zal nog heel wat (smelt)water door de Rijn stromen alvorens tot een oplossing zal worden gekomen. Medewerking aan de door de minister in te stellen werkgroepen van alle belanghebbende organisaties is wenselijk zodat ruim voor het einde van 2019 een akkoord kan worden bereikt. Het is duidelijk dat verder uitstel van de besluitvorming voor alle partijen ongewenst is en dat wat dat betreft het einde van het geduld in zicht is voor iedereen. Gezond verstand en een open mind mag daarom van iedereen worden geëist. De BPP zal zich daarom positief blijven opstellen om dit te bereiken. —

En toen veranderde er wat

Oergezellig. Rondom bergen vol met sneeuw. En vooral... met elkaar. Onze vier zonen en aanhang, zes kleinkinderen, allemaal met skipoelies en een goed humeur. Om één of andere reden is en blijft een wintersportvakantie iets bijzonders en zit niemand een ander in de weg.

AUTEUR: JAAP VAN DER SPEK

Bijzonder ook, omdat een kleine erfenis van oma het deze keer mogelijk maakte met elkaar te gaan. Dat is niet zo vanzelfsprekend, want het schoolgaan van de kleinkinderen betekent altijd de duurste huurprijzen van appartementen. Toevallig hebben goede vrienden ook een onverwachte mogelijkheid gehad om met het gezin de sneeuw op te zoeken. Fijn voor de kinderen, want de opa's en oma's kunnen een deel van de oppas voor hun rekening nemen.

Het is op een woensdag dat de twee oma's op de kleinkinderen passen en dat de twee opa's met z'n tweeën op pad kunnen. De oudste kleinkinderen naar de skischool en de kinderen met elkaar op pad. Afspraak is elkaar voor het middageten te ontmoeten in één van de overvolle skihutten. De opa's een kop goulashsoep en de rest borden met friet en schnitzel. De vrieslucht en inspanningen maakt kennelijk hongerig.

Na het eten weer de berg op. Halverwege de middag besluiten de opa's om nog één keer met de lift naar boven te gaan voor hun laatste afdaling. Rustig aan en het nemen van tijd horen bij het ouder worden en dat betekent ook 'niet te lang doorgaan'. Frits en ik zitten van het mooie weer te genieten en praten wat met elkaar. Heerlijk op een verwarmde stoel. Totdat ik in de verte op een zware en lange rode piste een tweetal skiërs zie die zo snel, met lange slagen en zo mooi naar beneden komen, dat ik vol bewondering Frits daarop attent maak. Stel je voor dat je zo kunt skiën!

De skiërs komen razendsnel onder ons door en dan zie ik dat het onze oudste twee zonen zijn. Ineens ben ik alle bewondering kwijt en slaat de angst toe. Wat nemen ze een risico en wat gaan ze verschrikkelijk snel. Ik raak de angst niet meer kwijt. Ook niet de rest van de week. Iedere avond komen de jongelui allemaal veilig beneden en hebben we het bij de

stampotten en het glaasje bier en wijn uiterst gezellig. De angst blijft totdat we 's zaterdagsavond weer veilig thuis zijn.

Ook al worden de kinderen groot, voor ouders is en blijft het moeilijk ze los te laten, ze hun eigen leven, snelheid, hobbels, kuilen en risico's te laten ervaren. Afdalingen in de bergen lijken verdacht veel op hoe het normale leven is. —

CONTRIBUTIEBETALING 2019

In tegenstelling tot voorgaande jaren treft u bij deze eerste uitgave van Ons Pensioen geen acceptgiro meer aan. Het bestuur van de BPP heeft ervoor gekozen u elk jaar begin maart per post apart een contributiebrief toe te sturen. U kunt dus niet langer per acceptgiro betalen. We verzoeken u de betaling zelf via uw bank (internetbankieren bijvoorbeeld) te regelen.

U kunt de brief dit jaar in de tweede week van maart verwachten. Overigens is de contributie voor 2019 onveranderd op € 11 per jaar gesteld.

ACTIVITEITEN EN INFORMATIE VAN DE BPP

De BPP (Belangenvereniging Pensioengerechtigden Pensioenfonds Zorg en Welzijn) is via de bestuursleden of actieve kaderleden betrokken bij de volgende activiteiten:

1. **Pensioenraad van PFZW:**

In dit medezeggenschapsorgaan van het pensioenfonds wordt de BPP vertegenwoordigd door Cees Michielse als lid van dit orgaan en Jaap van der Spek als plaatsvervangend lid.

2. **Ledenraad PGGM:**

dit is het adviescollege voor het bestuur van de coöperatie PGGM. Deelnemers en gepensioneerden van PFZW die lid zijn van de coöperatie krijgen naast aantrekkelijke aanbiedingen ook veel informatie over relevante onderwerpen. Baukje Vegter zit namens de BPP in deze ledenraad.

3. **NVOG:** De koepel van ouderenorganisaties waarbij de BPP is aangesloten. Jaap van der Spek bestuurslid van de BPP is tevens voorzitter van deze koepelorganisatie. Cees Michielse vertegenwoordigt de BPP in de pensioencommissie, die zoveel mogelijk gezamenlijk opereert met de KNVG en de overige ouderenorganisaties. Binnen de NVOG wordt door middel van commissies ook veel aandacht besteed aan het inkomens- en koopkrachtbeleid voor ouderen en aan zaken als huisvesting- en zorgbeleid. Liesbeth Schaap is actief in deze commissie.

4. **Informatie via website, nieuwsbrieven en Ons Pensioen.**

a. De redactie van Ons Pensioen is in handen van Roelof Jan Mulder (hoofdredacteur), Jaap van der Spek, Eric van Eck en Pierre Thijssen. Zij zorgen er met name voor dat u goede achtergrondinformatie krijgt over

het beleid van de BPP, maar ook dat u op de hoogte blijft van eventuele opvattingen van andere partijen. Zo kunnen de leden van de BPP op basis van een brede informatie actief deelnemen aan de discussies over het te voeren beleid.

b. Door middel van nieuwsbrieven die via de e-mail worden verspreid houden wij de leden die hun e-mailadres aan ons hebben doorgegeven op de hoogte van actuele ontwikkelingen. De redactie van de nieuwsbrieven ligt in de handen van Baukje Vegter

c. De website van de BPP, die door Cees Michielse wordt verzorgd, geeft naast de actuele informatie vanuit BPP en NVOG, ook relevante achtergrondinformatie over in het bijzonder pensioenonderwerpen en koopkrachtbeleid. Wij proberen daarbij een korte en heldere samenvatting te geven van de feiten, met voor diegenen die verder geïnformeerd willen zijn vaak een of meer doorklik mogelijkheden voor uitgebreidere en meer technische achtergronden.

5. **Lobby en netwerkactiviteiten.** Alle bestuursleden zijn actief betrokken bij het uitdragen van het BPP beleid en onderhouden daartoe contacten met andere organisaties die op onze beleidsterreinen actief zijn. Dat zijn besturen van pensioenfondsen, de pensioenfederatie, de SER, politieke partijen en ministeries, maar ook de journalisten die actief zijn op onze beleidsterreinen.

REKENRENTE MOET WORDEN AANGEPAST.

Al vele jaren dringt de BPP aan op verandering van de rekenrente waarmee de verplichtingen van het pensioenfonds moeten worden berekend. De discussie die daarover wordt gevoerd is complex

en duurt nu al jaren.

De BPP stelt vast dat er grofweg 3 methodes zijn die worden bepleit en die alle voor- en nadelen kennen. Deskundigen worden het alsmear niet eens wat nu de beste methode is en komen niet nader tot elkaar.

De BPP stelt vast dat alle methodieken op zich het inzicht in de financiële positie van de pensioenfondsen vergroten, zei het met verschillende accenten. Onze suggestie: Voeg daar de GVB formule aan toe (Gezond Boeren Verstand) en laat op die wijze de besturen van de pensioenfondsen een verantwoorde en gemotiveerde beslissing nemen over de te hanteren rekenrente voor een periode van 3 - 5 jaren.

MISVERSTAND

Wijzigingen in adres of andere mutaties in het ledenbestand moeten worden doorgegeven aan de ledenadministratie bij voorkeur via het e-mailadres ledenadministratie@pfzw-belangenvereniging.nl Het komt wel voor dat leden of personen die namens hen contacten onderhouden er van uit gaan dat mutaties die bij het pensioenfonds bekend zijn automatisch aan de BPP worden doorgegeven. Dit is niet zo, en kan op basis van privacy wetgeving ook niet. Neem in voorkomende gevallen dus altijd contact met ons op. Dat kan ook via de website. www.pfzw-belangenvereniging.nl/contact

